

คู่มือคำแนะนำ

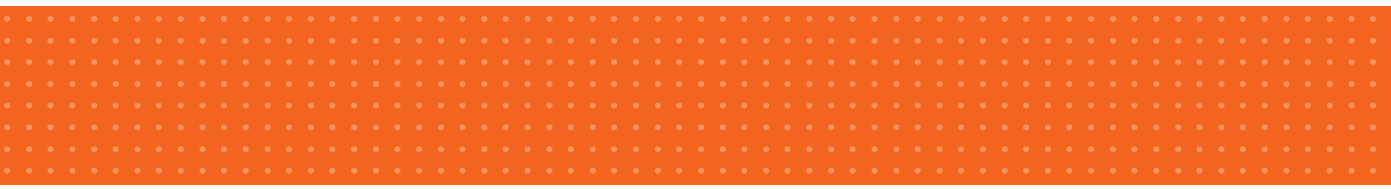
การจัดทำเอกสาร

ประกอบการเสนอขอรับรองพันธุ์

พันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ

กรมวิชาการเกษตร

วิสัยทัศน์

กรมวิชาการเกษตรเป็นองค์กรที่เป็นเลิศ
ด้านการวิจัยและพัฒนาด้านพืช เครื่องจักรกลการเกษตร
และเป็นศูนย์กลางรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรด้านพืชในระดับสากล
บนพื้นฐานการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ภายใต้สมุดฉวฒนธรรมองค์กร ภายในปี พ.ศ. 2570

พันธกิจ

1. สร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้จากงานวิจัยด้านพืชและเครื่องจักรกลการเกษตรสู่กลุ่มเป้าหมาย
2. กำหนด กำกับและดูแลมาตรฐานระบบการผลิตด้านพืช ผลิตภัณฑ์พืช และปัจจัยการผลิตพัฒนาระบบการตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรด้านพืชให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล
3. อนุรักษ์และพัฒนาการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพด้านพืช แมลง และจุลินทรีย์
4. สนับสนุนการขับเคลื่อนการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย มุ่งสู่เศรษฐกิจสังคมคาร์บอนต่ำอย่างยั่งยืน
5. กำกับ ดูแล และพัฒนากฎหมายที่กรมวิชาการเกษตรรับผิดชอบ

คำนิยาม

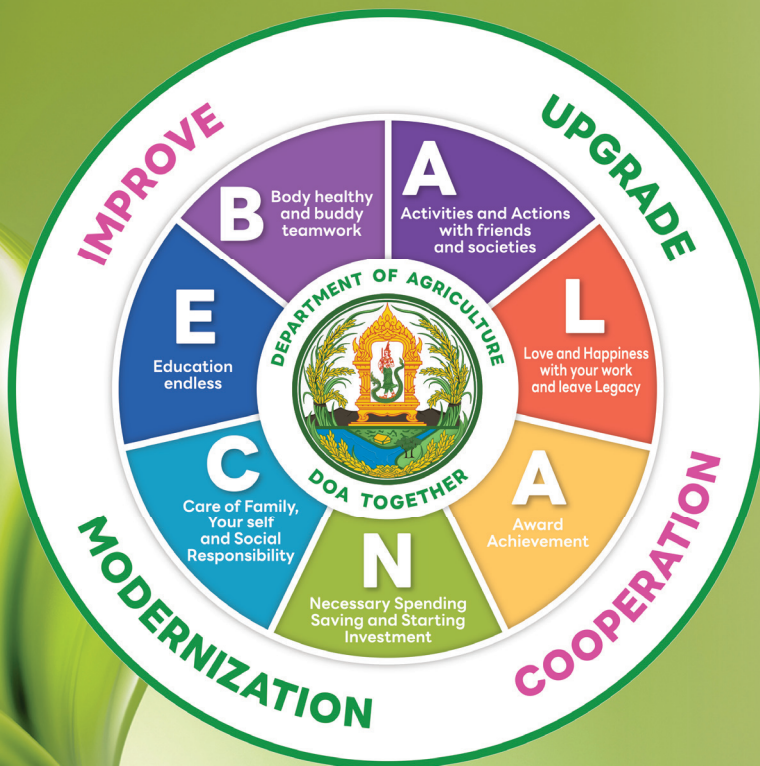
ชื่อสัตย์ โปร่งใส งานวิจัยมีคุณภาพ

สมุดฉวฒนธรรมองค์กรและการทำงานกรมวิชาการเกษตร

BALANCE DOA TOGETHER

BALANCE DOA TOGETHER

Body Healthy and Buddy Teamwork

สุขภาพแข็งแรง บัดดีดี ทีมเวิร์คเยี่ยม

Activities and Action with Friends and Societies

ร่วมกิจกรรมและสานสัมพันธ์ผองเพื่อนและสังคม

Love and Happiness with Your Work and Leave Legacy

รักและสนุกกับการทำงาน พร้อมสร้างสรรค์ผลงานเพื่อเป็นตำนานแก่องค์กรและประเทศ

Award Achievement

ให้รางวัลทุกความสำเร็จที่ทำได้

Necessary Spending, Saving and Starting Investment

ใช้จ่ายอย่างรอบคอบ เก็บออม และเริ่มลงทุนก่อนวัยเกษียณ

Care for Family, Yourself and Social Responsibility

รักตนเอง ดูแลครอบครัว และรับผิดชอบต่อสังคม

Endless Education

ใฝ่หาความรู้และเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

“ดอกต้นพะยอม : ต้นไม้ประจำกรมวิชาการเกษตร”

คำนำ

กรมวิชาการเกษตรมีภารกิจด้านการวิจัยและพัฒนาด้านพืช เครื่องจักรกลการเกษตร และเป็นศูนย์กลางรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรด้านพืชในระดับสากล บนพื้นฐานการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ได้ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงออกมาอย่างต่อเนื่อง ให้กลุ่มเป้าหมายและเกษตรกรได้รับผลประโยชน์สูงสุด เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกร ยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรและความมั่นคงด้านอาหารมีเป้าหมายเป็นการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืนและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการผลิตพืชพันธุ์ดี พันธุ์ใหม่ ๆ ที่พร้อมขยายผลต่อยอดผลงานวิจัยด้านพันธุ์พืชไปใช้ประโยชน์สู่เกษตรกร และเป็นส่วนหนึ่งในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต คุณภาพมาตรฐานที่เหมาะสมกับ สภาพพื้นที่ คุณภาพดีตรงตามความต้องการของตลาด ตามแนวทางนโยบายการวิจัยและพัฒนา **“ตลาดนำการผลิต”** และ **“ตลาดนำการวิจัย”** ซึ่งกระบวนการวิจัยและพัฒนาพืชพันธุ์ดังกล่าวถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาการเกษตรของประเทศและเกษตรกรสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ โดยตลอดระยะเวลาตั้งแต่ปี 2519 - ปัจจุบัน กรมวิชาการเกษตรได้วิจัยและพัฒนาพืชพันธุ์ดี พันธุ์ใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ในแต่ละภูมิภาคตอบสนองความต้องการของเกษตรกรได้ตามลักษณะเด่นของแต่ละพันธุ์พืชและสร้างรายได้ที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร

อย่างไรก็ตาม ก่อนที่พันธุ์พืชพันธุ์ใหม่ของกรมวิชาการเกษตรจะเผยแพร่ให้เกษตรกรนำไปปลูกในพื้นที่ จะต้องผ่านการพิจารณาตามขั้นตอนการรับรองพันธุ์ของกรมวิชาการเกษตรอย่างเป็นระบบที่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องผ่านการจัดการในรูปแบบของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการระดับกรม และ คณะกรรมการระดับหน่วยงาน รวมถึงนักวิจัยที่เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณาหลักเกณฑ์และแนวทางตลอดจนรูปแบบในการจัดทำเอกสารให้มีความสอดคล้องกับ ระเบียบ หลักเกณฑ์ และแนวทางการรับรองพันธุ์พืชที่กรมวิชาการเกษตรกำหนดตามกฎหมายพันธุ์พืชเพื่อให้มีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ดังนั้น กองแผนงานและวิชาการในฐานะเลขานุการคณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืชกรมวิชาการเกษตร จึงได้รวบรวม เรียบเรียงและจัดพิมพ์เป็นคู่มือคำแนะนำการจัดทำเอกสารประกอบการเสนอขอรับรองพันธุ์ พันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ กรมวิชาการเกษตรฉบับนี้ขึ้น โดยมุ่งหวังให้นักวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืชหน่วยงานของกรมวิชาการเกษตรหรือภายนอกกรมวิชาการเกษตรที่สนใจทั้งภาครัฐและเอกชนได้จัดทำเอกสารการเสนอขอรับรองพันธุ์พืชได้อย่างถูกต้อง เนื้อหาภายในเล่มประกอบด้วย ขั้นตอนการเสนอ และการพิจารณาพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำตามระเบียบกรมวิชาการเกษตร พร้อมรูปแบบในการจัดทำเอกสารการเสนอขอรับรองพันธุ์พืชเป็นพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ กรมวิชาการเกษตร เพื่อให้ นักวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืชและผู้สนใจสามารถนำไปปฏิบัติงานวิจัยด้านปรับปรุงพันธุ์พืชได้อย่างถูกต้อง ตามแนวทางการดำเนินงานกรมวิชาการเกษตร **“BALANCE DOA TOGETHER”**

นายระพีภัทร์ จันทรศรีวงศ์
อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

ตุลาคม 2566

สารบัญ

บทนำ	1
ขั้นตอนการเสนอขอรับรองพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ ของกรมวิชาการเกษตร	5
รายละเอียดและรูปแบบการจัดทำเอกสารเพื่อเสนอ ขอรับรองพันธุ์ พันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ กรมวิชาการเกษตร	9
ตัวอย่างรายละเอียดและรูปแบบการจัดทำเอกสาร เพื่อประกอบการเสนอขอรับรองพันธุ์ เป็นพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ	15
การรับรองจากกรมวิชาการเกษตร	26
บรรณานุกรม	27
ภาคผนวก	29

สารบัญภาคผนวก

ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์พืชไร่และปาล์มน้ำมัน
โดย สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน 31

ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์พืชสวน
โดย สถาบันวิจัยพืชสวน 37

ระเบียบกรมวิชาการเกษตรว่าด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณา
พันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ พ.ศ. 2560 55

ระเบียบกรมวิชาการเกษตรว่าด้วยหลักเกณฑ์การตั้งชื่อ
พันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ พ.ศ. 2560 57

คำสั่งกรมวิชาการเกษตร เลขที่ 1996/2561
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช
ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2561 59

คำสั่งกรมวิชาการเกษตร เลขที่ 893/2562
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช (เพิ่มเติม)
ลงวันที่ 28 มิถุนายน 2562 61

คำสั่งกรมวิชาการเกษตร เลขที่ 1797/2563
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช
ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2563 62

บทนำ

กรมวิชาการเกษตรมีภารกิจด้านวิจัยและพัฒนาด้านพืชและเครื่องจักรกลการเกษตรเพื่อให้ได้ข้อมูลงานวิจัยที่สามารถเผยแพร่แก่เกษตรกร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะการผลิตพืชพันธุ์ดี พันธุ์ใหม่ ๆ ที่พร้อมขยายผลต่อยอดผลงานวิจัยด้านพันธุ์พืชไปใช้ประโยชน์สู่เกษตรกรและหน่วยงานภายนอกที่สนใจและเป็นส่วนหนึ่งในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต คุณภาพมาตรฐานที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ คุณภาพดี ตรงตามความต้องการของตลาด และลดต้นทุนการผลิต ในภาคการเกษตรของประเทศไทย การเสนอขอรับรองพันธุ์เป็นพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำตามระเบียบกรมวิชาการเกษตร พ.ศ. 2560 พันธุ์พืชที่ดำเนินการวิจัยและพัฒนาหรือปรับปรุงพันธุ์ตามขั้นตอนทางวิชาการของนักปรับปรุงพันธุ์พืชกรมวิชาการเกษตรหรือหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนที่ต้องการให้เสนอขอรับรองพันธุ์เป็นพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ ตามระเบียบกรมวิชาการเกษตร พ.ศ. 2560 จะต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาถ่วงดุล การตรวจสอบ ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะดีเด่นทางการเกษตร และข้อมูลทางวิชาการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจากคณะกรรมการวิจัยระดับหน่วยงานและระดับ กรมวิชาการเกษตร เพื่อให้การรับรองพันธุ์พืชที่มีลักษณะดีกว่าพันธุ์ที่เกษตรกรใช้ปลูกอยู่เดิม ในลักษณะของพันธุ์รับรองหรือพันธุ์แนะนำตามเงื่อนไขคุณสมบัติของประเภทพันธุ์พืชที่ได้กำหนดไว้ โดยผู้เสนอพันธุ์พืชจะต้องดำเนินการจัดเตรียมข้อมูลตามแบบฟอร์มที่กรมวิชาการเกษตรได้จัดพิมพ์ในเอกสารคู่มือคำแนะนำการจัดทำเอกสารประกอบการเสนอขอรับรองพันธุ์ กรมวิชาการเกษตร เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะอนุกรรมการฯ/คณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร ตามขั้นตอนที่กำหนด ดังนั้น คู่มือคำแนะนำการจัดทำเอกสารประกอบการเสนอขอรับรองพันธุ์พันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ กรมวิชาการเกษตรฉบับนี้ประกอบด้วยขั้นตอนการเสนอ ขั้นตอนการพิจารณาพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำตามระเบียบกรมวิชาการเกษตร รูปแบบในการจัดทำเอกสารการเสนอพันธุ์พืชเป็นพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ กรมวิชาการเกษตร โดยมุ่งหวังให้คู่มือเล่มนี้เป็นคำแนะนำในการจัดทำเอกสารการเสนอขอรับรองพันธุ์พืช สำหรับนักวิจัยและนักปรับปรุงพันธุ์พืชหรือผู้สนใจสามารถนำไปปฏิบัติงานวิจัยด้านปรับปรุงพันธุ์พืชได้อย่างถูกต้องต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ นักวิจัยและนักปรับปรุงพันธุ์พืชหน่วยงานกรมวิชาการเกษตรหรือภายนอก กรมวิชาการเกษตรทั้งภาครัฐและเอกชนมีคู่มือคำแนะนำการจัดทำเอกสารประกอบการเสนอขอรับรองพันธุ์ พันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ กรมวิชาการเกษตร ที่แสดงถึงขั้นตอน รูปแบบ และรายละเอียดการจัดทำเอกสารประกอบการเสนอขอรับรองพันธุ์พืชที่มีความน่าเชื่อถือทางวิชาการ

คำนิยาม (ตามระเบียบกรมวิชาการเกษตร พ.ศ. 2560)

พันธุ์รับรอง หมายถึง พันธุ์พืช พันธุ์เห็ด พันธุ์ผึ้ง พันธุ์ไรโซเบียม และจุลินทรีย์อื่น ที่ผ่านการพัฒนาหรือปรับปรุงพันธุ์ หรือทดสอบตามขั้นตอนทางวิชาการมีข้อมูลทางวิชาการสนับสนุน ลักษณะเด่นชัดเจน ทั้งด้านผลผลิตและคุณภาพ เหมาะกับการนำไปใช้ประโยชน์ และผ่านการพิจารณา เห็นชอบจาก กรมวิชาการเกษตร ให้การรับรองเป็นพันธุ์รับรอง (ที่มา : ระเบียบกรมวิชาการเกษตร ว่าด้วยหลักเกณฑ์ การพิจารณาพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ พ.ศ. 2560 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 28 มิถุนายน 2560)

พันธุ์พืชที่จะขอให้กรมวิชาการเกษตรพิจารณาเป็นพันธุ์รับรอง จะต้องเป็นพันธุ์ที่มีข้อมูล ลักษณะประจำพันธุ์ เช่น ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ ลักษณะทางการเกษตร คุณสมบัติทางเคมี และคุณสมบัติ ทางกายภาพ นอกจากนี้ต้องมีข้อมูลสนับสนุนอื่นๆ ที่เป็นผลจากการศึกษาและวิจัย เกี่ยวกับลักษณะเด่น เช่น ความต้านทานต่อโรค-แมลง การตอบสนองต่อปุ๋ย การปรับตัวกับ สภาพแวดล้อมดี เป็นต้น

พันธุ์แนะนำ หมายถึง พันธุ์พืช พันธุ์เห็ด พันธุ์ผึ้ง พันธุ์ไรโซเบียม และจุลินทรีย์อื่น ที่เป็น พันธุ์พืชพื้นเมืองหรือพันธุ์ที่มาจากแหล่งอื่นมีการใช้กันทั่วไป รวมทั้งพันธุ์ที่มีการพัฒนา หรือปรับปรุงพันธุ์ ตามขั้นตอนทางวิชาการมีข้อมูลสนับสนุนพอสมควรมีลักษณะดีที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ประโยชน์ และผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากกรมวิชาการเกษตร ให้การรับรองเป็นพันธุ์แนะนำ (ที่มา : ระเบียบ กรมวิชาการเกษตรว่าด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณาพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ พ.ศ. 2560 ประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 28 มิถุนายน 2560)

สำหรับพันธุ์พืชที่จะขอให้กรมวิชาการเกษตรพิจารณาเป็นพันธุ์แนะนำต้องเป็นพันธุ์ที่ ท้องถิ่นนิยม เป็นที่ยอมรับของเกษตรกรหรือเป็นพันธุ์พื้นเมืองที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นสามารถ แก้ปัญหาการผลิต ในท้องถิ่น หรือเป็นพันธุ์ที่สามารถเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจของ ท้องถิ่นได้ ซึ่งนักวิชาการ นำมาพัฒนาหรือปรับปรุงพันธุ์ให้มีลักษณะดีขึ้นกว่าเดิม หรือเป็นพันธุ์ที่ได้จาก การผสมพันธุ์ คัดพันธุ์ตามกระบวนการปรับปรุงพันธุ์ ซึ่งจะได้พันธุ์ดี แต่ยังไม่มีความแตกต่าง เช่น ข้อมูล ด้านโรค - แมลง พันธุ์หรือสายพันธุ์ดังกล่าวสามารถเสนอเป็นพันธุ์แนะนำก่อนได้ เมื่อมีข้อมูลสนับสนุน ด้านอื่นๆ จึงเสนอเป็นพันธุ์รับรอง ในโอกาสต่อไป

คณะกรรมการวิจัยของหน่วยงาน หมายถึง คณะกรรมการวิจัยของหน่วยงาน กรมวิชาการเกษตร ที่เกี่ยวข้องกับพืชชนิดนั้น ที่ได้รับการแต่งตั้งจากกรมวิชาการเกษตรซึ่งมีองค์ประกอบ คือ ผู้อำนวยการหรือผู้เชี่ยวชาญของหน่วยงาน เป็นประธาน คณะผู้เชี่ยวชาญด้านพืชและสาขาวิชา ที่เกี่ยวข้อง ผู้อำนวยการหน่วยงานในเครือข่าย ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยหน่วยงาน นักวิชาการ และนักปรับปรุงพันธุ์พืชอาวุโสที่เกี่ยวข้อง เป็นกรรมการ และผู้อำนวยการกลุ่มบริหารโครงการ หรือผู้อำนวยการกลุ่มวิชาการเป็นเลขานุการ

คณะอนุกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช หมายถึง คณะอนุกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร ที่ได้รับแต่งตั้งจากกรมวิชาการเกษตรซึ่งมีองค์ประกอบ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิตพืช เป็นประธาน คณะผู้เชี่ยวชาญด้านพืชและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับงานด้านปรับปรุงพันธุ์ ผู้อำนวยการ กลุ่มวิชาการ นักวิชาการและนักปรับปรุงพันธุ์พืชอาวุโสที่เกี่ยวข้องที่มีความครบถ้วนและสมบูรณ์ ทางด้านวิชาการด้านการปรับปรุงพันธุ์เป็นอนุกรรมการ และกองแผนงานและวิชาการเป็นเลขานุการ

คณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช หมายถึง คณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร ที่ได้รับแต่งตั้งจากกรมวิชาการเกษตรซึ่งมีองค์ประกอบ คือ อธิบดีกรมวิชาการเกษตร เป็นประธาน รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน ผู้แทน ภาคเอกชน ผู้อำนวยการหน่วยงาน และคณะผู้เชี่ยวชาญด้านพืชและสาขาวิชาเฉพาะด้านที่มีความครบถ้วนและสมบูรณ์ทางด้านวิชาการ ด้านการปรับปรุงพันธุ์เป็นกรรมการ และกองแผนงาน และวิชาการเป็นเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารกรมวิชาการเกษตร หมายถึง คณะกรรมการบริหาร กรมวิชาการเกษตรตามที่กรมวิชาการเกษตรมีคำสั่งแต่งตั้ง ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ อธิบดีกรมวิชาการเกษตร เป็นประธาน รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร และผู้บริหารหน่วยงาน ภายใต้กรมฯ เป็นกรรมการ และสำนักงานเลขานุการกรมเป็นเลขานุการ

คุณสมบัติของพันธุ์ที่จะเสนอให้พิจารณาเป็นพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ ของกรมวิชาการเกษตร

ตามระเบียบกรมวิชาการเกษตรว่าด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณาพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ พ.ศ. 2560 ดังนี้

1. พันธุ์รับรอง

1.1 เป็นพันธุ์พืชพื้นเมือง หรือพันธุ์ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ มีการศึกษาแนะนำ ตรวจสอบหรือทดสอบทางวิชาการ มีข้อมูลพร้อมสนับสนุนว่าเป็นพันธุ์ดีที่เผยแพร่ให้เกษตรกรปลูก หรือเป็นพันธุ์ที่ปลูกกันอย่างแพร่หลายในท้องถิ่น

1.2 เป็นพันธุ์ใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม โดยการผสมพันธุ์หรือการทำให้ มีพันธุกรรมใหม่ด้วยวิธีใดก็ตาม ตามขั้นตอนทางวิชาการและผ่านการคัดเลือกหรือทดสอบศักยภาพ ในด้านผลผลิตและลักษณะทางคุณภาพ ตลอดจนความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

2. พันธุ์แนะนำ

2.1 เป็นพันธุ์พืชพื้นเมืองหรือพันธุ์ที่นำมาจากแหล่งอื่น สามารถนำมาพัฒนาเป็น พันธุ์ใหม่ได้ และมีความนิยมสูงในท้องถิ่น

2.2 เป็นพันธุ์ใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม โดยการผสมพันธุ์หรือการทำให้ มีพันธุกรรมใหม่ด้วยวิธีใดก็ตาม เพื่อให้ได้พันธุ์บริสุทธิ์ (ความคงตัว ความสม่ำเสมอของพันธุ์) ตามความ ต้องการของเกษตรกรมีข้อมูลสนับสนุนพอสมควร มีลักษณะที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ประโยชน์

ขั้นตอนการเสนอขอรับรองพันธุ์ให้เป็นพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ กรมวิชาการเกษตร ดังนี้

1. นักปรับปรุงพันธุ์พืชกรมวิชาการเกษตรหรือนักปรับปรุงพันธุ์หน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน ที่ดำเนินการศึกษา ทดลอง วิจัย พัฒนา ปรับปรุงพันธุ์ตามขั้นตอนจนได้พันธุ์พืชใหม่
2. พันธุ์พืชใหม่ที่ผ่านการพัฒนาจะเสนอขอรับรองพันธุ์พืชเป็นพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณา กลั่นกรองข้อมูลทางวิชาการ โดยคณะกรรมการวิจัยของหน่วยงานระดับ กองสถาบัน สำนัก ที่เกี่ยวข้องกับพืชชนิดนั้นๆ พิจารณาข้อมูลพันธุ์พืชและตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์ พฤกษศาสตร์ ลักษณะประจำพันธุ์ด้านการเกษตร ตรวจสอบลักษณะดีเด่นทางการเกษตร และข้อมูลทางวิชาการอื่น ฯลฯ ตามหัวข้อที่กำหนด ซึ่งการพิจารณารายละเอียดและข้อมูลทางวิชาการตามแนวทางการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์พืชให้เหมาะสมกับการเสนอพันธุ์พืชแต่ละประเภทต้องเป็นไปตามระเบียบกรมวิชาการเกษตรว่าด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณาพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ พ.ศ. 2560 พร้อมพิจารณาการตั้งชื่อพันธุ์ซึ่งต้องเป็นไปตามระเบียบกรมวิชาการเกษตรว่าด้วยหลักเกณฑ์การตั้งชื่อพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ พ.ศ. 2560
3. ผู้เสนอข้อมูลเพื่อขอรับรองพันธุ์พืชเป็นพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ จะต้องนำเสนอข้อมูลประกอบทั้งในแบบเอกสาร (แบบฟอร์มตามคู่มือคำแนะนำการจัดทำเอกสารประกอบการเสนอขอรับรองพันธุ์ พันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ กรมวิชาการเกษตร) และมีภาพประกอบการบรรยายพร้อมตัวอย่าง เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการระดับหน่วยงานและคณะกรรมการระดับกรมตามขั้นตอนต่อไป
4. คณะอนุกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืชกรมวิชาการเกษตร (ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิตพืช : ประธาน) พิจารณาขอเสนอการรับรองพันธุ์พืช และตรวจสอบลักษณะเด่น พื้นที่แนะนำ ข้อจำกัด และ ข้อควรระวัง พร้อมรายละเอียดข้อมูลทางวิชาการตามแนวทางการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์พืชให้เหมาะสมกับการเสนอพันธุ์พืชแต่ละประเภทตามระเบียบกรมวิชาการเกษตรว่าด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณาพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ พ.ศ. 2560 พร้อมพิจารณาการตั้งชื่อพันธุ์เป็นไปตามระเบียบกรมวิชาการเกษตรว่าด้วยหลักเกณฑ์การตั้งชื่อพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ พ.ศ. 2560 เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืชพิจารณารับรองพันธุ์พืชเป็นพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ ตามขั้นตอนการเสนอรับรองพันธุ์พืชของกรมวิชาการเกษตร
5. คณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืชกรมวิชาการเกษตร (อธิบดีกรมวิชาการเกษตร : ประธาน) พิจารณาขอเสนอการรับรองพันธุ์พืช และมีมติเห็นชอบรับรองพันธุ์พืชให้เป็นพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำตามระเบียบกรมวิชาการเกษตรว่าด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณาพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ พ.ศ. 2560 และมีมติเห็นชอบการตั้งชื่อพันธุ์พืชเป็นไปตามระเบียบกรมวิชาการเกษตรว่าด้วยหลักเกณฑ์การตั้งชื่อพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ พ.ศ. 2560

6. คณะกรรมการบริหารกรมวิชาการเกษตรรับทราบผลการรับรองพันธุ์พืชให้เป็นพันธุ์รับรองพันธุ์แนะนำ และรับทราบการตั้งชื่อพันธุ์พืชของกรมวิชาการเกษตร **รายละเอียดตามแผนภูมิที่ 1**

เมื่อพันธุ์พืชผ่านการรับรองตามข้อ 1-6 เรียบร้อยแล้ว นักปรับปรุงพันธุ์พืชสามารถเตรียมเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมเพื่อแสดงการจดแจ้งชื่อพันธุ์รายละเอียดของพันธุ์รายละเอียดพันธุ์เพื่อยื่นขอหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน (ร.พ.2) และหนังสือรับรองพันธุ์พืชรับรอง (ร.พ.4) ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งเปรียบเสมือนการทำบัตรประจำตัวของพืช โดยสามารถยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อขอหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน (ร.พ.2) และหนังสือรับรองพันธุ์พืชรับรอง (ร.พ.4) ได้ที่สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร (สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช, 2563)

ขั้นตอนการเสนอขอรับรองพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ ของกรมวิชาการเกษตร

นักวิจัยดำเนินการวิจัยพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ได้ผลงานเป็นพันธุ์พืช พันธุ์เห็ด พันธุ์แมลง ไร และจุลินทรีย์อื่น

การขอรับรองพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ

- สอดคล้องตามระเบียบกรมวิชาการเกษตร
 - ระเบียบกรมวิชาการเกษตรว่าด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณาพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ พ.ศ. 2560
 - ระเบียบกรมวิชาการเกษตรว่าด้วยหลักเกณฑ์การตั้งชื่อพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ พ.ศ. 2560
- จัดรูปแบบตามคู่มือคำแนะนำการจัดทำเอกสารประกอบการเสนอขอรับรองพันธุ์ กรมวิชาการเกษตร

ยื่นเสนอที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับพืชชนิดนั้น

คณะกรรมการวิจัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับพืชชนิดนั้น
(ตรวจสอบ พิจารณารายละเอียดข้อมูลทางวิชาการและการตั้งชื่อพันธุ์)

องค์ประกอบ
ประธาน : ผู้อำนวยการของหน่วยงาน
กรรมการ : ผู้เชี่ยวชาญ/นักปรับปรุงพันธุ์/นักวิชาการที่หน่วยงานคัดเลือก
เลขานุการ : นักวิชาการของหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย

ยื่นเสนอที่กองแผนงานและวิชาการ

คณะอนุกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืชกรมวิชาการเกษตร
(พิจารณาถ่วงดุลข้อมูลทางวิชาการและการตั้งชื่อพันธุ์)

องค์ประกอบ
ประธาน : ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิตพืช
อนุกรรมการ : ผู้เชี่ยวชาญด้านพืช/ผู้เชี่ยวชาญด้านสาขาวิชา/ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะพื้นที่ของกรมวิชาการเกษตร/ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัย/กลุ่มวิชาการที่เกี่ยวข้อง
เลขานุการ : ผู้อำนวยการกลุ่มระบบวิจัย กองแผนงานและวิชาการ

คณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืชกรมวิชาการเกษตร
(พิจารณารับรองพันธุ์และรับรองชื่อพันธุ์)

องค์ประกอบ
ประธาน : อธิบดีกรมวิชาการเกษตร
รองประธาน : รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร
กรรมการ : ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรมวิชาการเกษตรมอบหมาย/ผู้แทนภาคเอกชน/ผู้เชี่ยวชาญด้านพืช/ผู้เชี่ยวชาญด้านสาขาวิชาที่กรมวิชาการเกษตรมอบหมาย/ผู้อำนวยการที่กรมวิชาการเกษตรมอบหมาย
เลขานุการ : ผู้อำนวยการกองแผนงานและวิชาการ

คณะกรรมการบริหารกรมวิชาการเกษตร
(รับทราบการรับรองพันธุ์และการตั้งชื่อพันธุ์)

องค์ประกอบ
ประธาน : อธิบดีกรมวิชาการเกษตร
รองประธาน : รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร
กรรมการ : หัวหน้าคณะผู้เชี่ยวชาญ/ผู้อำนวยการระดับ กอง/สถาบัน/สำนัก/สำนักวิจัยพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1-8/ศูนย์
เลขานุการ : เลขาธิการกรมวิชาการเกษตร

เป็นพันธุ์รับรอง / พันธุ์แนะนำ

ฐานข้อมูลพันธุ์รับรอง และพันธุ์แนะนำ กรมวิชาการเกษตร
(<http://doaplant.doa.go.th/>)

หน่วยงานต้นสังกัด

- รูปเล่มเอกสารฉบับสมบูรณ์
- เอกสารการรับรองพันธุ์ จากกรมวิชาการเกษตร

การขอหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน (ร.พ.2)

- พ.ร.บ. พันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ยื่นขอได้ที่สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช

หมายเหตุ : เฉพาะพืชเท่านั้น

การขอหนังสือรับรองพันธุ์พืชรับรอง (ร.พ.4)

- พ.ร.บ. พันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ยื่นขอได้ที่สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช

หมายเหตุ : เฉพาะพืชเท่านั้น

หมายเหตุ

1. นักวิจัยวางแผนงานวิจัยและตรวจสอบว่ามีการใช้พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป/พันธุ์พืชป่าในการวิจัยพัฒนาปรับปรุงพันธุ์พืชหรือไม่ หากไม่มี ไม่ต้องปฏิบัติตามมาตรา 52 หรือ มาตรา 53 เช่น ใช้พันธุ์พืชใหม่ที่จดทะเบียนคุ้มครองแล้ว หากมี ให้ปฏิบัติตาม มาตรา 52 หรือมาตรา 53 ของ พ.ร.บ. คุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 โดยดูที่วัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ หากมี วัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในทางการค้าหรือเพื่อทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ ต้องยื่นขออนุญาตฯ และจัดทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ตามมาตรา 52 หากไม่มีวัตถุประสงค์ในทางการค้า ให้แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 53
2. การเสนอขอหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน (ร.พ.2) จาก ศคท. นักปรับปรุงพันธุ์สามารถดำเนินการควบคู่ไปกับการเสนอขอรับรองเป็นพันธุ์รับรอง/พันธุ์แนะนำ ได้ หรือ ให้ผ่านการรับรองเป็นพันธุ์รับรอง/พันธุ์แนะนำก่อน จึงเสนอขอ ร.พ.2 ก็ได้

มติคณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืชครั้งที่ 1/2566 (อกท. : ประธาน) เมื่อวันที่ 8 ส.ค. 2566 ณ ห้องประชุม ชั้น 2 อาคารฝึกอบรมด้านมาตรฐานการผลิตพืช สำนักงานอธิบดี กรมวิชาการเกษตร

รายละเอียด และรูปแบบการจัดทำเอกสาร เพื่อเสนอขอรับรองพันธุ์ พันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ กรมวิชาการเกษตร

รายละเอียดและรูปแบบการจัดทำเอกสาร

- 1. ปกนอก** ระบุ “ชนิดพืชและชื่อพันธุ์” และข้อความ “เสนอคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช” พิจารณาเป็นพันธุ์รับรอง/พันธุ์แนะนำ “ชนิดพืชและชื่อพันธุ์ที่ขอตั้งใหม่” และ “หน่วยงานเจ้าของพันธุ์”
- 2. ปกรอง หรือ แผ่นรองปก** มีข้อความเหมือนปกนอกทุกประการ
- 3. สารบัญเรื่อง** (ขึ้นหน้าใหม่กลางหน้ากระดาษ)
- 4. สารบัญตาราง** (ขึ้นหน้าใหม่กลางหน้ากระดาษ)
- 5. สารบัญภาพ** (ขึ้นหน้าใหม่กลางหน้ากระดาษ)
- 6. สารบัญตารางภาคผนวก** (ถ้ามี) (ขึ้นหน้าใหม่กลางหน้ากระดาษ)
- 7. สารบัญภาพภาคผนวก** (ถ้ามี) (ขึ้นหน้าใหม่กลางหน้ากระดาษ)
- 8. สรุปข้อมูลพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ ชนิดพืชและชื่อพันธุ์** เป็นการสรุปโดยย่อของข้อมูลทั้งหมดให้ได้ใจความสำคัญ เพื่อให้ผู้บริหารสามารถนำไปใช้ในการประชาสัมพันธ์ หรือเป็นข้อมูลสรุปแก่ผู้สนใจ ความยาวไม่เกิน 2 หน้า ประกอบด้วยหัวข้อ ได้แก่
 - **วัตถุประสงค์**
 - **ประวัติ** (ความเป็นมาของพันธุ์ โดยย่อ
 - **ลักษณะประจำพันธุ์**
 - **ลักษณะเด่น**
 - **พื้นที่แนะนำ** (หรือข้อมูลอื่นที่เป็นเงื่อนไขของการปลูก การแนะนำ หรือการเผยแพร่พันธุ์)
 - **ข้อควรระวัง หรือ ข้อจำกัด**
- 9. ข้อมูลนำเสนอประกอบการพิจารณาพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ กรมวิชาการเกษตร**
“ชนิดพืชและชื่อพันธุ์” และ “หน่วยงาน”
ประกอบด้วย หัวข้อ ดังนี้
 - 9.1) คำนำ** (กล่าวถึงความสำคัญของพืชชนิดนี้ด้านเศรษฐกิจ และความจำเป็นที่ต้องพัฒนาพันธุ์)
 - 9.2) วัตถุประสงค์** (กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการพัฒนาพืชพันธุ์นี้)
 - 9.3) ประวัติ** (กล่าวถึงลำดับความเป็นมาของพันธุ์ว่ามาจากการผสมพันธุ์หรือคัดเลือกพันธุ์/สายพันธุ์ ศึกษาเปรียบเทียบพันธุ์ ตั้งแต่ต้นจนกระทั่งสามารถพิสูจน์ว่าเป็นพันธุ์หรือสายพันธุ์ดี)
 - 9.4) ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์** (ให้เขียนบรรยายข้อความเนื้อหาเล็กน้อยพร้อมแสดงแผนภูมิขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์หรือสายพันธุ์)

9.5) ลักษณะประจำพันธุ์

9.5.1 ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ (เช่น ลักษณะ / สี / ความยาว ของราก หัว ต้น ใบ ดอก/ช่อดอก ผล/ฝัก เมล็ด ฯลฯ) โดยเปรียบเทียบกับพันธุ์เดิมที่มีการใช้อยู่แล้ว และอ้างอิงข้อมูลตามหลักของสำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร

9.5.2 ลักษณะทางการเกษตร (ประเภทของพันธุ์ เช่น อ้อย อ้อยคั้นน้ำ ข้าวโพดฝักอ่อน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น และลักษณะอื่น เช่น อายุออกดอก อายุเก็บเกี่ยวผลผลิต ฯลฯ) โดยเปรียบเทียบกับพันธุ์เดิมที่มีการใช้อยู่แล้ว และให้ตรวจสอบข้อมูลให้สอดคล้องกับลักษณะที่สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร

9.5.3 คุณสมบัติทางเคมี (อธิบายองค์ประกอบทางเคมีของพืชหรือคุณสมบัติทางกายภาพ)

- **พันธุ์รับรอง** อธิบายองค์ประกอบทางเคมีของพืชหรือคุณสมบัติทางกายภาพ คุณภาพการหุงต้ม และรับประทาน ฯลฯ
- **พันธุ์แนะนำ** อาจไม่มีข้อมูล คุณสมบัติทางเคมี ตามข้อ 9.5.3 ก็ได้

9.6) ลักษณะเด่น (ให้ระบุลักษณะเด่นเฉพาะตัว เปรียบเทียบกับพันธุ์เดิมที่มีการใช้อยู่แล้ว)

9.7) พื้นที่แนะนำ (เช่น แนะนำสำหรับพื้นที่ภาคกลางตอนบน ภาคเหนือตอนล่างหรือข้อมูลที่เป็นเงื่อนไขการปลูก)

9.8) ข้อควรระวัง (เช่น ไม่ควรปลูกในแปลงที่มีโรคระบาด) หรือข้อจำกัด (เช่น เป็นพันธุ์ไม่ต้านทานโรค - แมลงบางชนิด)

9.9) ข้อมูลสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับลักษณะเด่น (ให้เขียนอธิบายข้อมูลโดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการปรับปรุงพันธุ์ และลักษณะเด่น)

- **พันธุ์รับรอง** เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับ ผลผลิต คุณภาพผลผลิต ความต้านทานโรค-แมลง การตอบสนองต่อปุ๋ยที่ชัดเจน เป็นต้น
- **พันธุ์แนะนำ** เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับผลผลิต คุณภาพผลผลิต อาจไม่มีข้อมูลความต้านทานโรค-แมลง / การตอบสนองต่อปุ๋ยก็ได้

9.10) ข้อมูลการปรับปรุงพันธุ์ (ให้เขียนอธิบาย โดยต้องเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพันธุ์หรือการประเมินลักษณะที่สำคัญของพันธุ์ ซึ่งข้อมูลตัวเลขต่างๆ ที่นำเสนอจะต้องมีการอ้างอิงตาราง / ภาพ) ทั้งนี้ เนื้อหาการนำเสนอข้อมูลตัวเลขที่มีจุดทศนิยมต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งเอกสาร

9.11) ความพร้อมของพันธุ์ (ให้ระบุปริมาณเมล็ดพันธุ์ / ท่อนพันธุ์ / กิ่งพันธุ์ หรือต้นพันธุ์ ที่เพียงพอสำหรับการนำไปปลูกขยายเพิ่มเติม และสถานที่ที่สามารถขอรับพันธุ์)

9.12) การตั้งชื่อพันธุ์ (ให้เป็นไปตามระเบียบกรมวิชาการเกษตรว่าด้วยหลักเกณฑ์การตั้งชื่อพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ พ.ศ. 2560 และต้องระบุชื่อพันธุ์เป็นภาษาอังกฤษเพิ่มด้วยสำหรับการเขียนชื่อพันธุ์หรือสายพันธุ์ที่เป็นคำย่อให้เขียนอักษรย่อต่อด้วยหมายเลขโดยไม่ต้อง เว้นวรรค เช่น SPR85103-5-1-1-2, CMR25-105-112 เป็นต้น)

9.13) คณะผู้ดำเนินงาน (ให้ระบุที่মনักวิจัยที่ร่วมดำเนินงานโดยให้ระบุ คำนำหน้าชื่อ, ชื่อ-สกุล, หน่วยงานสังกัด (ให้ใช้ชื่อหน่วยงานเดิมในช่วงที่ดำเนินงานปรับปรุงพันธุ์)

10. คำนิยาม (ขึ้นหน้าใหม่กลางหน้ากระดาษ)

11. เอกสารอ้างอิง (ขึ้นหน้าใหม่กลางหน้ากระดาษ และให้เขียนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดใน วารสารวิชาการเกษตร กรมวิชาการเกษตร)

ตัวอย่างแบบการเขียน : ชื่อผู้แต่ง. ปี. ชื่อหนังสือ. ชื่อสำนักพิมพ์ จังหวัด. จำนวนหน้า.

12. ตาราง (ขึ้นหน้ากระดาษใหม่)

13. ภาพ (ขึ้นหน้ากระดาษใหม่)

14. ภาคผนวก (ขึ้นหน้าใหม่กลางหน้ากระดาษ)

15. ตารางภาคผนวก (ถ้ามี) (ขึ้นหน้ากระดาษใหม่)

16. ภาพภาคผนวก (ถ้ามี) (ขึ้นหน้ากระดาษใหม่)

17. การรับรองจากกรมวิชาการเกษตร (ขึ้นหน้ากระดาษใหม่)

แสดงหลักฐานผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการวิจัยระดับต่างๆ โดยระบุ วันที่ เดือน ปี พ.ศ. พร้อมลายเซ็นประธานคณะกรรมการวิจัยระดับต่างๆ

รายละเอียดปกเอกสาร
เพื่อเสนอขอรับรองพันธุ์เป็นพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ

(ปกนอก/ปรอง)

ชนิดพืชและชื่อพันธุ์/สายพันธุ์

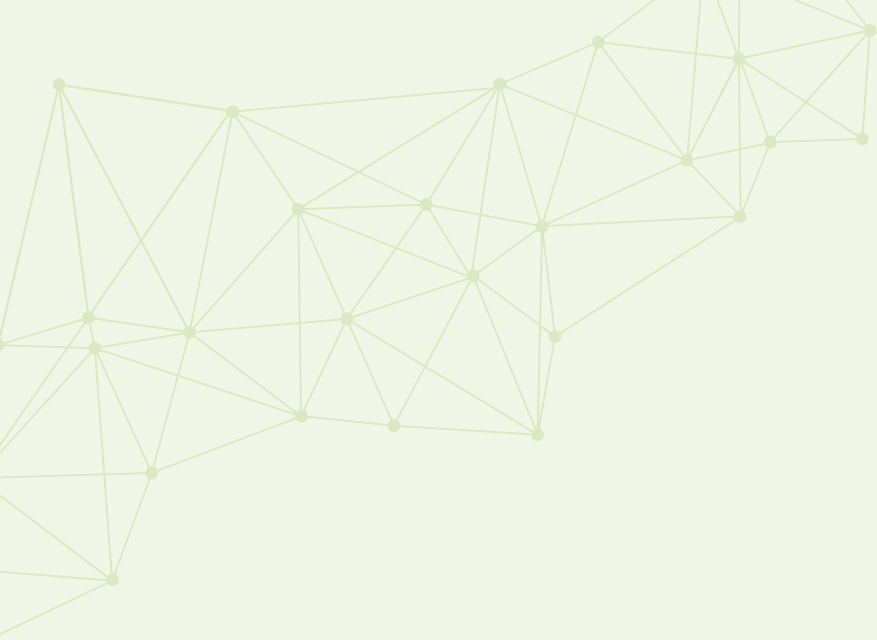
เสนอ

คณะอนุกรรมการ / คณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช
กรมวิชาการเกษตร

พิจารณาเป็นพันธุ์รับรอง / พันธุ์แนะนำ

ชนิดพืชและชื่อพันธุ์ที่เสนอขอรับรอง

ศูนย์วิจัยฯ..... สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรฯ / สถาบันวิจัยฯ.....
กรมวิชาการเกษตร

ตัวอย่าง

รายละเอียดและรูปแบบการจัดทำเอกสารเพื่อประกอบ
การเสนอขอรับรองพันธุ์เป็นพันธุ์รับรอง / พันธุ์แนะนำ

(ปกนอก/ปกรอง)

ถั่วเขียวสายพันธุ์ M5-1

เสนอ

คณะกรรมการ / คณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช
กรมวิชาการเกษตร

พิจารณาเป็นพันธุ์รับรอง

ถั่วเขียวพันธุ์ กวก. ชัยนาท 84-1

ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท
สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน
กรมวิชาการเกษตร

สารบัญเรื่อง
(ขึ้นหน้าใหม่กลางหน้ากระดาษ)

เรื่อง

หน้า

สรุปข้อมูล พันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ ชนิดพืชและชื่อพันธุ์.....	
ข้อมูลนำเสนอประกอบการพิจารณาพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ.....	
1. คำนำ.....	
2. วัตถุประสงค์.....	
3. ประวัติ.....	
4. ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์.....	
5. ลักษณะประจำพันธุ์.....	
5.1 ลักษณะทางพฤกษศาสตร์.....	
5.2 ลักษณะทางการเกษตร.....	
5.3 คุณสมบัติทางเคมี.....	
6. ลักษณะเด่น.....	
7. พื้นที่แนะนำ.....	
8. ข้อควรระวัง หรือข้อจำกัด.....	
9. ข้อมูลสนับสนุนที่เกี่ยวกับลักษณะเด่น.....	
10. ข้อมูลการปรับปรุงพันธุ์.....	
11. ความพร้อมของพันธุ์.....	
12. การตั้งชื่อพันธุ์.....	
13. คณะผู้ดำเนินงาน.....	
คำนิยาม.....	
เอกสารอ้างอิง.....	
ภาคผนวก	
การรับรองจากกรมวิชาการเกษตร.....	

สารบัญตาราง
(ขึ้นหน้าใหม่กลางหน้ากระดาษ)

หน้า

ตารางที่ 1
ตารางที่ 2
ตารางที่ 3
ตารางที่ 4
ตารางที่ 5
ตารางที่ 6
.
.
.
.
.
ตารางที่
.....

สารบัญภาพ
(ขึ้นหน้าใหม่กลางหน้ากระดาษ)

หน้า

ภาพที่ 1

ภาพที่ 2

ภาพที่ 3

ภาพที่ 4

ภาพที่ 5

ภาพที่ 6

.

.

.

.

.

ภาพที่
.....

สารบัญตารางภาคผนวก (ถ้ามี)
(ขึ้นหน้าใหม่กึ่งกลางหน้ากระดาษ)

หน้า

ตารางภาคผนวกที่ 1	
ตารางภาคผนวกที่ 2	
ตารางภาคผนวกที่ 3	
ตารางภาคผนวกที่ 4	
ตารางภาคผนวกที่ 5	
ตารางภาคผนวกที่ 6	
.	
.	
.	
.	
.	
ตารางภาคผนวกที่	

สารบัญภาพภาคผนวก (ถ้ามี)
(ขึ้นหน้าใหม่กลางหน้ากระดาษ)

หน้า

ภาพภาคผนวกที่ 1

ภาพภาคผนวกที่ 2

ภาพภาคผนวกที่ 3

ภาพภาคผนวกที่ 4

ภาพภาคผนวกที่ 5

ภาพภาคผนวกที่ 6

.

.

.

.

.

ภาพภาคผนวกที่.....

สรุปข้อมูลพันธู์รับรอง / พันธู์แนะนำ
ชนิดพืชและชื่อพันธู์
(ไม่เกิน 1 หน้ากระดาษ)

วัตถุประสงค์

.....
.....
.....

ประวัติ (โดยสรุป)

.....
.....
.....

ลักษณะประจำพันธู์ (โดยสรุป)

.....
.....
.....

ลักษณะเด่น (โดยสรุป)

1.
2.
3.

พื้นที่แนะนำ

.....
.....
.....

ข้อควรระวัง หรือข้อจำกัด

.....
.....
.....

ข้อมูลนำเสนอประกอบการพิจารณาพันธุ์รับรอง / พันธุ์แนะนำ
กรมวิชาการเกษตร

ชนิดพืชและชื่อพันธุ์.....

ศูนย์วิจัยฯ / สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรฯ / สถาบันวิจัยฯ
.....

1. คำนำ

.....
.....
.....
.....
.....

2. วัตถุประสงค์

.....
.....
.....
.....
.....

3. ประวัติ

.....
.....
.....
.....
.....

4. ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์

.....
.....
.....
.....
.....

5. ลักษณะประจำพันธุ์

5.1 ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลักษณะลำต้น / ใบ / ดอก / เมล็ด

สีของลำต้น / ใบ / ดอก / เมล็ด

ขนาดของเมล็ด

ฯลฯ

5.2 ลักษณะทางการเกษตร

อายุการออกดอก

อายุการเก็บเกี่ยว

ความสูง

ผลผลิต

ฯลฯ

5.3 คุณสมบัติทางเคมี

ปริมาณอมิโนส / แป้ง / โปรตีน / เส้นใย

ความคงตัวของแป้งสุก

ฯลฯ

6. ลักษณะเด่น

1.

2.

3.

7. พื้นที่แนะนำ

.....

.....

.....

8. ข้อควรระวัง หรือ ข้อจำกัด

.....

.....

.....

9. ข้อมูลสนับสนุนที่เกี่ยวกับลักษณะเด่น

10. ข้อมูลการปรับปรุงพันธุ์

11. ความพร้อมของพันธุ์

12. การตั้งชื่อพันธุ์

13. คณะผู้ดำเนินงาน

คำนิยม

(ขึ้นหน้าใหม่กลางหน้ากระดาษ)

เอกสารอ้างอิง

(ขึ้นหน้าใหม่กลางหน้ากระดาษ)

ตาราง

(กลุ่มตารางต่างๆที่จะแสดงให้ขึ้นหน้ากระดาษใหม่)

ภาพ

(กลุ่มภาพต่างๆที่จะแสดงให้ขึ้นหน้ากระดาษใหม่)

ภาคผนวก

(ขึ้นหน้าใหม่กลางหน้ากระดาษ)

ตารางภาคผนวก

(ถ้ามี : ขึ้นหน้าใหม่กลางหน้ากระดาษ)

ภาพภาคผนวก

(ถ้ามี : ขึ้นหน้าใหม่กลางหน้ากระดาษ)

การรับรองจากกรมวิชาการเกษตร

ชื่อพันธุ์.....

ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการวิจัยระดับหน่วยงาน

เมื่อวันที่.....

ลงนาม.....

(.....)

ประธานคณะกรรมการวิจัยระดับหน่วยงาน

ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร

เมื่อวันที่.....

ลงนาม.....

(.....)

ประธานคณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช

ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร

เมื่อวันที่

และคณะกรรมการบริหารกรมวิชาการเกษตรรับทราบ เมื่อวันที่

ลงนาม.....

(.....)

อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

ประธานคณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืชและ

ประธานคณะกรรมการบริหารกรมวิชาการเกษตร

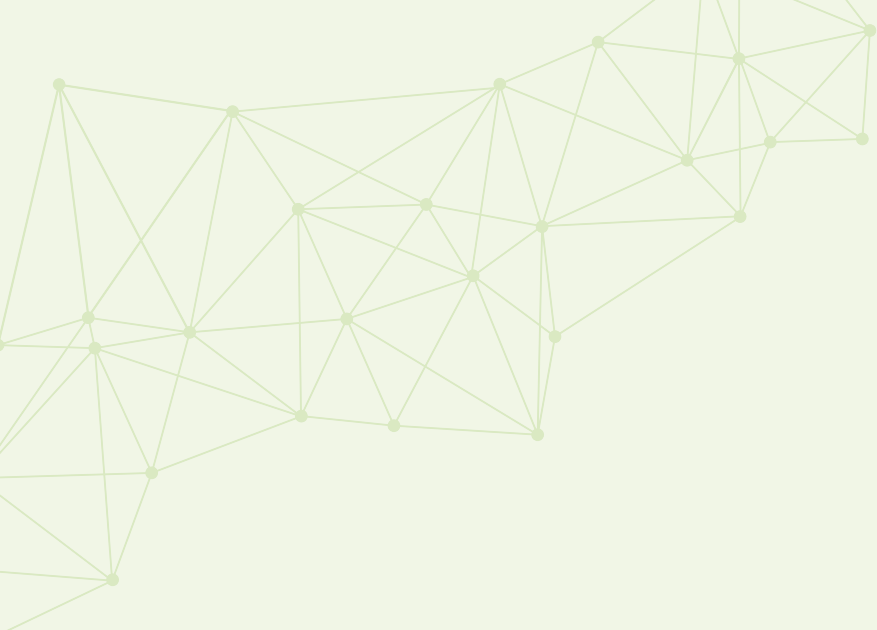
บรรณานุกรม

- กลุ่มระบบวิจัย กองแผนงานและวิชาการ. 2554. คู่มือคำแนะนำการจัดทำเอกสารประกอบการเสนอ
รับรองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร. กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กรุงเทพฯ. 31 น.
- กรมวิชาการเกษตร. 2560. ระเบียบกรมวิชาการเกษตรว่าด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณาพันธุ์รับรอง
พันธุ์แนะนำ พ.ศ. 2560. ราชกิจจานุเบกษา 134 (พิเศษ) 171 ง. 13-14.
- กรมวิชาการเกษตร. 2560. ระเบียบกรมวิชาการเกษตรว่าด้วยหลักเกณฑ์การตั้งชื่อพันธุ์รับรอง
พันธุ์แนะนำ พ.ศ. 2560. ราชกิจจานุเบกษา 134 (พิเศษ) 171 ง. 15-16.
- สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร. 2542. พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542.
บริษัท ฟีนีฟับลิสซิ่งจำกัด กรุงเทพฯ. 31 น.
- สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร. 2563. คู่มือและคำแนะนำการจดทะเบียนคุ้มครอง
พันธุ์พืชใหม่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 และการออกหนังสือ
รับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนและพันธุ์พืชรับรองตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518
และที่แก้ไขเพิ่มเติม. [ม.ป.ท.]. 45 น.
- สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร. [ม.ป.ป.]. พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518
และที่แก้ไขเพิ่มเติม. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ. 45 น.

ภาคผนวก

ขั้นตอน

การปรับปรุงพันธุ์พืชไร่ และปาล์มน้ำมัน

โดย สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน

ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์พืชไร่และปาล์มน้ำมัน

ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์พืชไร่

1. ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์พืชไร่

ประกอบด้วย

1. การรวบรวม นำเข้า และการศึกษาเบื้องต้นของลักษณะเชื้อพันธุกรรม (Collection, Introduction and Observation of Genetic Resources)
2. การสร้างความแปรปรวนทางพันธุกรรม (Creating Genetic Variation and Recombination)
3. การคัดเลือก (Selection)
4. การประเมินผล (Evaluation)

4.1 การเปรียบเทียบเบื้องต้น (Preliminary Trial : PT) แผนการทดลองและจำนวนพันธุ์ ขึ้นกับแต่ละชนิดพืชอย่างน้อย 2 ซ้ำ ทดลองใน 1-2 สภาพแวดล้อม ดำเนินการในศูนย์วิจัย

4.2 การเปรียบเทียบมาตรฐาน (Standard Trial : ST) แผนการทดลอง RCB อย่างน้อย 3 ซ้ำ 10-16 พันธุ์/สายพันธุ์ ทดลอง 2 - 4 สภาพแวดล้อม ดำเนินการในศูนย์วิจัย ถ้าไม่มี การเปรียบเทียบในท้องถิ่น ต้องมีอย่างน้อย 3 สภาพแวดล้อม

4.3 การเปรียบเทียบในท้องถิ่น (Regional Trial : RT) แผนการทดลอง RCB อย่างน้อย 3 ซ้ำ 6-10 พันธุ์/สายพันธุ์ ทดลองใน 2 - 4 สภาพแวดล้อม ดำเนินการในศูนย์วิจัยหรือไร่เกษตรกร

4.4 การเปรียบเทียบในไร่เกษตรกร (Farm Trial : FT) แผนการทดลอง RCB อย่างน้อย 4 ซ้ำ 4-6 พันธุ์/สายพันธุ์ ทดลองใน 4-10 สภาพแวดล้อม ดำเนินการในไร่เกษตรกร บันทึกข้อมูล ความพึงพอใจ/การยอมรับของเกษตรกร

2. การขอรับรองพันธุ์

2.1 พันธุ์รับรอง

1) มีกระบวนการปรับปรุงพันธุ์ครบทุกขั้นตอน โดยขั้นตอนการประเมินผล (Evaluation) มีข้อมูลการประเมินผลที่จำเป็นอย่างน้อย 3 ระดับ คือ

- 1.1 การเปรียบเทียบเบื้องต้น
- 1.2 การเปรียบเทียบมาตรฐาน และ/หรือ การเปรียบเทียบในท้องถิ่น
- 1.3 การเปรียบเทียบในไร่เกษตรกร

2) มีข้อมูลผลผลิตและลักษณะทางการเกษตรในการขอรับรองพันธุ์ใช้ข้อมูลเฉลี่ยของการเปรียบเทียบเบื้องต้น การเปรียบเทียบมาตรฐาน การเปรียบเทียบในท้องถิ่น (ถ้ามี) และการเปรียบเทียบในไร่เกษตรกร

3) มีข้อมูลสนับสนุนที่สำคัญของแต่ละพืช โดยให้ดำเนินการศึกษาอย่างน้อย 1 ฤดูปลูก
ได้แก่

- 3.1 ข้อมูลลักษณะทางพฤกษศาสตร์และลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญ
- 3.2 ปฏิกริยาต่อโรคและแมลงศัตรูที่สำคัญ
- 3.3 การตอบสนองของพันธุ์ต่อปุ๋ย/น้ำ
- 3.4 อัตราประชากรที่เหมาะสม
- 3.5 ข้อมูลองค์ประกอบทางเคมีของผลผลิต
- 3.6 ความพึงพอใจ/การยอมรับของเกษตรกร

2.2 พันธุ์แนะนำ

มีข้อมูลกระบวนการปรับปรุงพันธุ์ และข้อมูลผลผลิตและลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญ

ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์ปาล์มน้ำมัน

1. ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์ปาล์มน้ำมัน

การปรับปรุงพันธุ์ปาล์มน้ำมัน โดยประยุกต์ใช้วิธีการ
คัดเลือกแบบวงจรร และวงจรสลับ ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1

การรวบรวม นำเข้า ศึกษาเชื้อพันธุกรรม ประชากรดورا ประชากรเทนเอร่า/ พิสิเฟอร่า
(Dura population และ Tenera/Pisifera population) แผนการทดลองแบบ RCB ไม่น้อยกว่า 3 ซ้ำ
จำนวนต้นไม่น้อยกว่า 16 ต้นต่อแปลงย่อย หรือดำเนินการปลูกสายพันธุ์และศึกษารายต้น
การคัดเลือกประเมินจากสายพันธุ์และต้นพันธุ์ที่ดีตามเกณฑ์มาตรฐาน (Family selection and
Individual selection) ดำเนินการในศูนย์วิจัย ระยะเวลาอย่างน้อย 10 ปี

ขั้นตอนที่ 2

ประกอบด้วย การสร้างกลุ่มผสม การปลูกทดสอบรุ่นลูก และการเพิ่มประชากรต้นพ่อ-แม่พันธุ์
ของกลุ่มผสม การคัดเลือกประเมินจากสายพันธุ์และต้นพันธุ์ที่ดีตามเกณฑ์มาตรฐาน (Family selection
and Individual selection) ดำเนินการทดลอง ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบกลุ่มผสมหรือทดสอบรุ่นลูก (Progeny test, DxT) แผนการทดลอง
แบบ RCB ไม่น้อยกว่า 3 ซ้ำ จำนวนต้น 16 ต้นต่อแปลงย่อย ดำเนินการในศูนย์วิจัย ระยะเวลา
อย่างน้อย 10 ปี

2.2 การเพิ่มจำนวนประชากรต้นแม่-พ่อพันธุ์ของกลุ่มสม โดยการผสมตัวเองของ ต้นพ่อพันธุ์เทเนอราและ ต้นแม่พันธุ์ดูราของแต่ละกลุ่มสม แผนการทดลองแบบ RCB ไม่น้อยกว่า 3 ซ้ำ จำนวนต้นไม่น้อยกว่า 16 ต้นต่อแปลงย่อย หรือดำเนินการจัดทำแปลงของแต่ละสายพันธุ์ เก็บบันทึกข้อมูลและคัดเลือกเป็นรายต้นตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินสายพันธุ์และต้นพันธุ์ที่ดี (Family selection and Individual selection) ดำเนินการในศูนย์วิจัยระยะเวลาอย่างน้อย 10 ปี โดยขั้นตอน 2.1 และ 2.2 ดำเนินการในช่วงเวลาเดียวกัน

ขั้นตอนที่ 3

การผลิตเมล็ดพันธุ์ลูกผสมเทเนอรา (DxP) โดยการผสมต้นแม่พันธุ์ชนิดดูราจาก สายพันธุ์แม่กับต้นพ่อพันธุ์ชนิดพิลีเฟอราจากสายพันธุ์พ่อของลูกผสมดีเด่นที่ผ่านการคัดเลือก เพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ลูกผสมเทเนอราต่อไป

การปรับปรุงพันธุ์ปาล์มน้ำมันในรอบต่อไป จะดำเนินการผสมข้าม เพื่อสร้างความแปรปรวน ทางพันธุกรรมและเพื่อสร้างสายพันธุ์ใหม่ควบคู่กันสำหรับใช้ในการปรับปรุงพันธุ์รอบต่อไป โดยการปรับปรุงพันธุ์รอบถัดไป ดำเนินการตามแบบแผนเดิม

2. การขอรับรองพันธุ์

2.1 พันธุ์รับรอง

- 1) มีกระบวนการปรับปรุงพันธุ์ครบทุกขั้นตอน และมีข้อมูลการประเมินผล (Evaluation)
- 2) การขอรับรองเป็นพันธุ์รับรองต้องมีข้อมูล สนับสนุนที่สำคัญ ดังนี้
 - ลักษณะพฤกษศาสตร์ และลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญ
 - ผลผลิต องค์ประกอบผลผลิต การเจริญเติบโต องค์ประกอบหลาย
 - ปฏิกริยาต่อโรคและแมลงศัตรูที่สำคัญ
 - การตอบสนองของพันธุ์ต่อปุ๋ย
 - องค์ประกอบทางเคมีของผลผลิต

2.2 พันธุ์แนะนำ

- 1) มีกระบวนการปรับปรุงพันธุ์ครบทุกขั้นตอน และมีข้อมูลการประเมินผล (Evaluation)
- 2) การขอรับรองเป็นพันธุ์แนะนำต้องมีข้อมูล สนับสนุนที่สำคัญ ดังนี้
 - ลักษณะพฤกษศาสตร์ และลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญ
 - ผลผลิต องค์ประกอบผลผลิต การเจริญเติบโต องค์ประกอบหลาย
 - ข้อมูลอื่นๆ ตามวัตถุประสงค์

หมายเหตุ พันธุ์ปาล์มน้ำมันสามารถได้มาจากการผสมภายในปาล์มน้ำมันชนิด guineensis หรือผสมข้ามชนิดระหว่าง guineensis กับ oleifera

ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์พืชไร่

การรวบรวมนำเข้า และการศึกษาเบื้องต้นของลักษณะเชื้อพันธุกรรม
(Collection, Introduction and Observation of Genetic Resources)

การสร้างความแปรปรวนทางพันธุกรรม
(Creating Genetic Variation and Recombination)

การคัดเลือก (Selection)

การประเมินผล (Evaluation)

1

การเปรียบเทียบเบื้องต้น
(Preliminary Trial : PT)

แผนการทดลองและจำนวนพันธุ์ขึ้นกับแต่ละชนิดพืช
อย่างน้อย 2 ซ้ำ 1-2 สภาพแวดล้อม ดำเนินการในศูนย์วิจัยฯ

2

การเปรียบเทียบมาตรฐาน
(Standard Trial : ST)

แผนการทดลอง RCB อย่างน้อย 3 ซ้ำ 10-16 พันธุ์/สายพันธุ์
2-4 สภาพแวดล้อม ดำเนินการในศูนย์วิจัยฯ ถ้าไม่มีการเปรียบเทียบ
ในท้องถิ่น ต้องมีอย่างน้อย 3 สภาพแวดล้อม

3

การเปรียบเทียบในท้องถิ่น
(Regional Trial : RT)

แผนการทดลอง RCB อย่างน้อย 3 ซ้ำ
6-10 พันธุ์/สายพันธุ์ 2-4 สภาพแวดล้อม

4

การเปรียบเทียบในไร่อเกษตรกร
(Farm Trial : FT)

แผนการทดลอง RCB อย่างน้อย 4 ซ้ำ 4-6 พันธุ์/สายพันธุ์ 4-10
สภาพแวดล้อม ดำเนินการในไร่อเกษตรกร บันทึกข้อมูล
การยอมรับของเกษตรกร

ถ้าขอรับรองเป็นพันธุ์รับรองต้องศึกษาข้อมูลเพื่อสนับสนุนที่สำคัญของแต่ละพืชให้ดำเนินการอย่างน้อย 1 ฤดูปลูก
ได้แก่

- 1 ข้อมูลลักษณะทางพฤกษศาสตร์และลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญ
- 2 เปรียบเทียบผลผลิตแต่ละฤดูปลูก
- 3 ปฏิกริยาต่อโรคและแมลงศัตรูที่สำคัญ
- 4 การตอบสนองของพันธุ์ต่อปุ๋ย
- 5 อัตราประชากรที่เหมาะสม
- 6 ข้อมูลองค์ประกอบทางเคมีของผลผลิต

ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์ปาล์มน้ำมัน

ขั้นตอนที่ 1

การรวบรวม นำเข้าและการศึกษาเชื้อพันธุกรรมของประชากรพ่อ และแม่เพื่อคัดเลือกต้นพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ เพื่อสร้างคู่ผสมทดสอบ (Collection, Introduction, Observation, and Development of Genetic Resources)

แปลงทดลองเปรียบเทียบ/ทดสอบคู่ผสม และแปลงศึกษาเชื้อพันธุ์ดำเนินการโดย วางแผนการทดลอง RCB ไม่น้อยกว่า 3 ซ้ำ จำนวนไม่น้อยกว่า 16 ต้นต่อแปลงย่อย และดำเนินการในศูนย์วิจัยอย่างน้อย 10 ปี หรือแปลงรวบรวมศึกษาสายพันธุ์ ดำเนินการโดยปลูกและศึกษาเป็นรายต้น

ขั้นตอนที่ 2

ขั้นตอนที่ 2.1

การเปรียบเทียบคู่ผสม/ทดสอบรุ่นลูก (Progeny Test)

ขั้นตอนที่ 2.2

การเพิ่มจำนวนประชากรต้นแม่และพ่อของคู่ผสมด้วยการผสมตัวเองและการคัดเลือกต้นที่ดีเด่น (Family, Individual Selection)

การขอรับรองเป็นพันธุ์รับรองต้องมีข้อมูล สนับสนุนที่สำคัญดังนี้

1. ลักษณะพฤกษศาสตร์ และลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญ
2. ปฏิกริยาต่อโรคและแมลงศัตรูที่สำคัญ
3. การตอบสนองของพันธุ์ต่อปุ๋ย
4. องค์ประกอบทางเคมีของผลผลิต
5. ผลการประเมินหรือทดสอบในพื้นที่

ขั้นตอนที่ 3

คัดเลือกลูกผสมพันธุ์ดี (Based on Progeny test) ผลิตเมล็ดพันธุ์ลูกผสมพันธุ์ดี ชนิดเทเนอรา (DxP) จากการผลิตระหว่างต้นแม่และพ่อที่คัดเลือกตามเกณฑ์มาตรฐาน

การขอรับรองเป็นพันธุ์แนะนำมีข้อมูลดังนี้

1. ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ และลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญ
2. ผลผลิต องค์ประกอบผลผลิต การเจริญเติบโต องค์ประกอบทะลาย
3. ข้อมูลอื่นๆ ตามวัตถุประสงค์

การรวบรวม นำเข้าผสมข้าม/สร้างความแปรปรวนทางพันธุกรรมและสร้างสายพันธุ์ใหม่เพื่อการปรับปรุงพันธุ์รอบต่อไป

Cycle

I

หมายเหตุ พันธุ์ปาล์มน้ำมันสามารถได้มาจากการผสมภายในปาล์มน้ำมันชนิด guineensis หรือผสมข้ามชนิดระหว่าง guineensis กับ oleifera

ขั้นตอน การปรับปรุงพันธุ์ พืชสวน

โดย สถาบันวิจัยพืชสวน

ขั้นตอนการปรับปรุงและขอรับรองพันธุ์พืชผัก/พืชสมุนไพร

1. ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์

1. รวบรวม (collection) และศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ รวบรวมพันธุ์จากแหล่งปลูกนำเข้า จากต่างประเทศ พันธุ์การค้า หรือจากการประกวด ที่มีลักษณะที่สนใจตามวัตถุประสงค์ ในการปรับปรุงพันธุ์ เช่น ผลผลิตสูง คุณภาพผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาด ทนโรค เป็นต้น นำมาปลูกศึกษาลักษณะเบื้องต้น

2. สร้างความแปรปรวนทางพันธุกรรม โดยการผสมข้ามระหว่างพ่อแม่ที่คัดเลือก หรือทำให้เกิดการกลายด้วยวิธีต่างๆ เช่น ฉายรังสี หรือใช้สารเคมี เพื่อให้เกิดลักษณะตามวัตถุประสงค์ หรือลักษณะอื่นๆ ที่สนใจ

3. คัดเลือกพันธุ์ (selection) เป็นการคัดเลือกลักษณะตามที่ตั้งวัตถุประสงค์ จากพันธุ์ที่รวบรวม (ข้อ 1) หรือประชากรที่สร้างความแปรปรวน (ข้อ 2) ใช้แผนการคัดเลือกมาตรฐานตามชนิดพืช (พืชผสมข้าม/ผสมตัวเอง) หรือตามวัตถุประสงค์ เช่น แบบจดประวัติ (pedigree selection) แบบเก็บรวม (bulk selection) แบบสายพันธุ์บริสุทธิ์ (pure line selection) การคัดเลือกสายต้น (clonal selection) เป็นต้น จนได้สายพันธุ์/สายต้นที่มีศักยภาพ (promising line/clone) หรือคัดเลือกสายพันธุ์/พันธุ์พ่อแม่และสร้างลูกผสม (hybrid)

4. การประเมินผล

4.1 การเปรียบเทียบพันธุ์ (สายพันธุ์/สายต้นที่มีศักยภาพ หรือลูกผสม)

วางแผนการทดลองตามหลักการทางสถิติ มีจำนวน 6 - 8 สายพันธุ์/สายต้น/พันธุ์/ลูกผสม และมีพันธุ์ดี/พันธุ์การค้าอย่างน้อย 1 พันธุ์เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ ดำเนินการในศูนย์วิจัยอย่างน้อย 2 สถานที่ อย่างน้อย 2 ฤดูกาลผลิต/ฤดูปลูก บันทึกปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตร และลักษณะเด่น

4.2 การทดสอบพันธุ์ในแหล่งผลิต (ศูนย์วิจัย หรือ แปลงเกษตรกร)

ต้องมีการวางแผนทดลองทางสถิติ พันธุ์ที่จะประเมินควรมีจำนวน 3 - 5 สายพันธุ์/สายต้น/พันธุ์/ลูกผสม และมีพันธุ์เกษตรกรที่ปลูกเป็นการค้าอย่างน้อย 1 พันธุ์เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ ปลูกในแหล่งผลิตที่สำคัญหรือใกล้เคียง 2 - 3 สถานที่หรือมากกว่า บันทึกผลผลิตและลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญอย่างน้อย 2 ฤดูกาลผลิต/ฤดูปลูก

2. การขอรับรองพันธุ์

2.1 พันธุ์แนะนำ ต้องนำเสนอข้อมูล

1. ประวัติการปรับปรุงพันธุ์
2. ข้อมูลจากการเปรียบเทียบพันธุ์ ได้แก่ ปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญ และลักษณะเด่น ข้อจำกัด เป็นต้น
3. ลักษณะประกอบอื่นๆตามความจำเป็น

2.2 พันธุ์รับรอง ต้องนำเสนอข้อมูล

1. ประวัติการปรับปรุงพันธุ์
2. ข้อมูลจากการเปรียบเทียบพันธุ์ ได้แก่ ปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญ และลักษณะเด่น ข้อจำกัด เป็นต้น
3. ลักษณะประกอบอื่นๆ ตามความจำเป็น
4. ข้อมูลจากการทดสอบพันธุ์ในแหล่งผลิต และ/หรือ แปลงเกษตรกร
5. ข้อมูลสนับสนุนที่สำคัญ ได้แก่ การตอบสนองของพันธุ์ต่อปุ๋ย ปฏิกริยาต่อโรค และแมลงศัตรูที่สำคัญ และอัตราประชากรที่เหมาะสม

ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์พืชผัก/พืชสมุนไพร

การรวบรวมนำเข้า และการศึกษาเบื้องต้นของลักษณะเชื้อพันธุกรรม
(Collection, Introduction and Observation of Genetic Resources)

การสร้างความแปรปรวนทางพันธุกรรม
(Creating Genetic Variation and Recombination)

การคัดเลือกพันธุ์ (Selection)

สายพันธุ์/สายต้น ที่มีศักยภาพสำหรับพันธุ์ผสมเปิด
(Promising lines for OP Variety)

สายพันธุ์ที่มีศักยภาพสำหรับเป็นพ่อแม่พันธุ์ลูกผสม
(Promising lines hybrid Variety)

การประเมินสายพันธุ์ (Evaluation lines)

1 การเปรียบเทียบพันธุ์ในศูนย์วิจัย

วางแผนการทดลองตามหลักการทางสถิติ มีจำนวน 6-8 สายพันธุ์/สายต้น/พันธุ์/ลูกผสม และมีพันธุ์ดี/พันธุ์การค้าอย่างน้อย 1 พันธุ์เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ ดำเนินการในศูนย์วิจัยอย่างน้อย 2 สถานที่ อย่างน้อย 2 ฤดูกาลผลิต/ฤดูปลูก บันทึกปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตร และลักษณะเด่น

2 การทดสอบพันธุ์ในแหล่งผลิต (ศูนย์วิจัย หรือ แปลงเกษตรกร)

ต้องมีการวางแผนทดลองทางสถิติ พันธุ์ที่จะประเมินควรมีจำนวน 3-5 สายพันธุ์/สายต้น/พันธุ์/ลูกผสม และมีพันธุ์เกษตรกรที่ปลูกเป็นการค้าอย่างน้อย 1 พันธุ์เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ ปลูกในแหล่งผลิตที่สำคัญหรือใกล้เคียง 2-3 สถานที่หรือมากกว่า บันทึกผลผลิตและลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญอย่างน้อย 2 ฤดูกาลผลิต/ฤดูปลูก

• พันธุ์แนะนำ ต้องนำเสนอข้อมูล

- ประวัติการปรับปรุงพันธุ์
- ข้อมูลจากการเปรียบเทียบพันธุ์ ได้แก่ ปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญ และลักษณะเด่น ข้อจำกัด เป็นต้น
- ลักษณะประกอบอื่นๆ ตามความจำเป็น

• พันธุ์รับรอง ต้องนำเสนอข้อมูล

- ประวัติการปรับปรุงพันธุ์
- ข้อมูลจากการเปรียบเทียบพันธุ์ ได้แก่ ปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญ และลักษณะเด่น ข้อจำกัด เป็นต้น
- ลักษณะประกอบอื่นๆ ตามความจำเป็น
- ข้อมูลจากการทดสอบพันธุ์ในแหล่งผลิต และ/หรือ แปลงเกษตรกร
- ข้อมูลสนับสนุนที่สำคัญ ได้แก่ การตอบสนองของพันธุ์ต่อปุ๋ย ปฏิกริยาต่อโรคและแมลงศัตรูที่สำคัญและอัตราประชากรที่เหมาะสม

ขั้นตอนการปรับปรุงและขอรับรองพันธุ์ไม้ผล/พืชสวนอุตสาหกรรม

1. ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์

1. รวบรวม (collection) และศึกษาลักษณะประจำพันธุ์

รวบรวมพันธุ์จากแหล่งปลูก นำเข้า จากต่างประเทศ พันธุ์การค้า หรือจากการประกวด ที่มีลักษณะที่สนใจตามวัตถุประสงค์ในการปรับปรุงพันธุ์ เช่น ผลผลิตสูง คุณภาพผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาด ทนโรค เป็นต้น นำมาปลูกศึกษาลักษณะเบื้องต้น

2. สร้างความแปรปรวนทางพันธุกรรม โดยการผสมข้าม

ระหว่างพ่อแม่ที่คัดเลือก หรือทำให้เกิดการกลายด้วยวิธีต่างๆ เช่น ฉายรังสี หรือใช้สารเคมี เพื่อให้เกิดลักษณะตามวัตถุประสงค์ หรือลักษณะอื่นๆ ที่สนใจ

3. คัดเลือกพันธุ์ (selection) เป็นการคัดเลือกลักษณะตามที่ตั้งวัตถุประสงค์ จากพันธุ์ที่รวบรวม (ข้อ 1) หรือประชากรที่สร้างความแปรปรวน (ข้อ 2) ใช้แผนการคัดเลือกมาตรฐานตามชนิดพืช (พืชผสมข้าม/ผสมตัวเอง) หรือตามวัตถุประสงค์ เช่น แบบจดประวัติ (pedigree selection) แบบเก็บรวม (bulk selection) แบบสายพันธุ์บริสุทธิ์ (pure line selection) การคัดเลือกสายต้น (clonal selection) เป็นต้น จนได้สายพันธุ์/สายต้นที่มีศักยภาพ (promising line/clone) หรือคัดเลือกสายพันธุ์/พันธุ์พ่อแม่และสร้างลูกผสม (hybrid)

4. การประเมินผล

4.1 การเปรียบเทียบพันธุ์ (สายพันธุ์/สายต้นที่มีศักยภาพ หรือลูกผสม) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มตามอายุของไม้ผล

- **อายุ 1 - 3 ปี** ที่มีระยะปลูกตั้งแต่ 2 x 2 เมตร ไม่เกิน 3 x 3 เมตร (เช่น กล้วย มะละกอ แก้วมังกร ฯลฯ)

วางแผนการทดลองตามหลักการทางสถิติ มีจำนวน 6 - 8 สายพันธุ์/สายต้น/พันธุ์/ลูกผสม และมีพันธุ์ดี/พันธุ์การค้าอย่างน้อย 1 พันธุ์เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ ดำเนินการในศูนย์วิจัย 1 สถานที่ อย่างน้อย 2 ฤดูกาลผลิต หรือ ดำเนินการในศูนย์วิจัย 2 สถานที่ อย่างน้อย 1 ฤดูกาลบันทึกปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตร และลักษณะเด่น

- **อายุมากกว่า 3 ปี ทรงพุ่มขนาดเล็ก** หรือระยะปลูกไม่เกิน 5 x 5 เมตร และไม้ผลที่ลำต้นเลื้อยขึ้นค้าง (เช่น ชมพู ฝรั่ง น้อยหน่า หรือไม้ผลขนาดใหญ่ที่ปลูกระยะชิด)

วางแผนการทดลองตามหลักการทางสถิติ มีจำนวน 6-8 สายพันธุ์/สายต้น/พันธุ์/ลูกผสม และมีพันธุ์ดี/พันธุ์การค้าอย่างน้อย 1 พันธุ์เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ จำนวนอย่างน้อย 2 ต้นต่อต้นต่อหน่วยทดลอง ดำเนินการในศูนย์วิจัย 1 สถานที่ อย่างน้อย 2 ฤดูกาล บันทึกปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตร และลักษณะเด่น

- **อายุมากกว่า 3 ปี ทรงพุ่มขนาดใหญ่** หรือระยะปลูกตั้งแต่ 6 x 6 เมตร ขึ้นไป (เช่น ทูเรียน มะม่วง ลำไย ฯลฯ)

วางแผนการทดลองตามหลักการทางสถิติ มีจำนวน 6 - 8 สายพันธุ์/สายต้น/พันธุ์/ลูกผสม และมีพันธุ์ดี/พันธุ์การค้าอย่างน้อย 1 พันธุ์เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ จำนวน 1 - 2 ต้น ต่อหน่วยทดลอง ดำเนินการในศูนย์วิจัย 1 สถานที่ อย่างน้อย 2 ฤดูกาล หรือจนกว่าปริมาณผลผลิตเริ่มคงที่ บันทึกปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตร และลักษณะเด่น

4.2 การทดสอบพันธุ์ในแหล่งผลิต (ศูนย์วิจัย หรือ แปลงเกษตรกร)

ต้องมีการวางแผนทดลองทางสถิติ พันธุ์ที่จะประเมินควรมีจำนวน 3 - 5 สายพันธุ์/สายต้น/พันธุ์/ลูกผสม และมีพันธุ์เกษตรกรที่ปลูกเป็นการค้าอย่างน้อย 1 พันธุ์เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ ปลูกในแหล่งผลิต ที่สำคัญหรือใกล้เคียง 2 - 3 สถานที่ หรือมากกว่า บันทึกผลผลิตและลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญอย่างน้อย 2 ฤดูกาลผลิต/ฤดูปลูก

2. การขอรับรองพันธุ์

2.1 พันธุ์แนะนำ ต้องนำเสนอข้อมูล

1. ประวัติการปรับปรุงพันธุ์
2. ข้อมูลจากการเปรียบเทียบพันธุ์ ได้แก่ ปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญ และลักษณะเด่น
ข้อจำกัด เป็นต้น
3. ลักษณะประกอบอื่นๆ ตามความจำเป็น

2.2 พันธุ์รับรอง ต้องนำเสนอข้อมูล

1. ประวัติการปรับปรุงพันธุ์
2. ข้อมูลจากการเปรียบเทียบพันธุ์ ได้แก่ ปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญ และลักษณะเด่น ข้อจำกัด เป็นต้น
3. ลักษณะประกอบอื่นๆตามความจำเป็น
4. ข้อมูลจากการทดสอบพันธุ์ในแหล่งผลิต และ/หรือ แปลงเกษตรกร
5. ข้อมูลสนับสนุนที่สำคัญ ได้แก่ การตอบสนองของพันธุ์ต่อปุ๋ย ปฏิกริยาต่อโรคและแมลงศัตรูที่สำคัญ และอัตราประชากรที่เหมาะสม

ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์ไม้ผล/พืชสวนอุตสาหกรรม

การรวบรวมนำเข้า และการศึกษาเบื้องต้นของลักษณะเชื้อพันธุกรรม
(Collection, Introduction and Observation of Genetic Resources)

การสร้างความแปรปรวนทางพันธุกรรม
(Creating Genetic Variation and Recombination)

การคัดเลือกพันธุ์ (Selection)

สายพันธุ์/สายต้น ที่มีศักยภาพสำหรับพันธุ์ผสมเปิด
(Promising lines for OP Variety)

สายพันธุ์ที่มีศักยภาพสำหรับเป็นพ่อแม่พันธุ์ลูกผสม
(Promising lines for hybrid Variety)

การประเมินสายพันธุ์ (Evaluation lines)

1 การเปรียบเทียบพันธุ์ในศูนย์วิจัย

อายุ 1-3 ปี ที่มีระยะปลูกตั้งแต่ 2 x 2 เมตร
ไม่เกิน 3 x 3 เมตร

วางแผนการทดลองตามหลักการทางสถิติ
มีจำนวน 6-8 สายพันธุ์/สายต้น/พันธุ์/ลูกผสม
และมีพันธุ์ดี/พันธุ์การค้าอย่างน้อย 1 พันธุ์เป็น
พันธุ์เปรียบเทียบ ดำเนินการในศูนย์วิจัย 1 สถานที่
อย่างน้อย 2 ฤดูกาลผลิต หรือ ดำเนินการใน
ศูนย์วิจัย 2 สถานที่ อย่างน้อย 1 ฤดูกาล บันทึก
ปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์
ลักษณะทางการเกษตร และลักษณะเด่น

อายุมากกว่า 3 ปี ทรงพุ่มขนาดเล็ก หรือระยะปลูก
ไม่เกิน 5 x 5 เมตร และไม้ผลที่ลำต้นเลื้อยขึ้นค้าง

วางแผนการทดลองตามหลักการทางสถิติ
มีจำนวน 6-8 สายพันธุ์/สายต้น/พันธุ์/ลูกผสม
และมีพันธุ์ดี/พันธุ์การค้าอย่างน้อย 1 พันธุ์เป็น
พันธุ์เปรียบเทียบ จำนวนอย่างน้อย 2 ต้นต่อต้น
ต่อหน่วยทดลอง ดำเนินการในศูนย์วิจัย 1 สถานที่
อย่างน้อย 2 ฤดูกาล บันทึกปริมาณและคุณภาพ
ของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทาง
การเกษตร และลักษณะเด่น

อายุมากกว่า 3 ปี ทรงพุ่มขนาดใหญ่ หรือระยะปลูก
ตั้งแต่ 6 x 6 เมตร ขึ้นไป

วางแผนการทดลองตามหลักการทางสถิติ
มีจำนวน 6-8 สายพันธุ์/สายต้น/พันธุ์/ลูกผสม
และมีพันธุ์ดี/พันธุ์การค้าอย่างน้อย 1 พันธุ์เป็น
พันธุ์เปรียบเทียบ จำนวน 1-2 ต้นต่อหน่วยทดลอง
ดำเนินการในศูนย์วิจัย 1 สถานที่ อย่างน้อย 2 ฤดูกาล
หรือจนกว่าปริมาณผลผลิตเริ่มคงที่ บันทึกปริมาณ
และคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์
ลักษณะทางการเกษตร และลักษณะเด่น

2 การทดสอบพันธุ์ในแหล่งผลิต (ศูนย์วิจัย หรือ แปลงเกษตรกร)

ต้องมีการวางแผนทดลองทางสถิติ พันธุ์ที่จะประเมินควรมีจำนวน 3-5 สายพันธุ์/สายต้น/พันธุ์/ลูกผสม และมีพันธุ์เกษตรกรที่ปลูก
เป็นการค้าอย่างน้อย 1 พันธุ์เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ ปลูกในแหล่งผลิตที่สำคัญหรือใกล้เคียง 2-3 สถานที่ที่รวมมากกว่า บันทึกผลผลิตและ
ลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญอย่างน้อย 2 ฤดูกาลผลิต/ฤดูปลูก

พันธุ์แนะนำ

ต้องนำเสนอข้อมูล

- ประวัติการปรับปรุงพันธุ์
- ข้อมูลจากการเปรียบเทียบพันธุ์ ได้แก่ ปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญ และลักษณะเด่น ข้อจำกัด เป็นต้น
- ลักษณะประกอบอื่นๆ ตามความจำเป็น

พันธุ์รับรอง

ต้องนำเสนอข้อมูล

- ประวัติการปรับปรุงพันธุ์
- ข้อมูลจากการเปรียบเทียบพันธุ์ ได้แก่ ปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญ และลักษณะเด่น ข้อจำกัด เป็นต้น
- ลักษณะประกอบอื่นๆ ตามความจำเป็น
- ข้อมูลจากการทดสอบพันธุ์ในแหล่งผลิต และ/หรือ แปลงเกษตรกร
- ข้อมูลสนับสนุนที่สำคัญ ได้แก่ การตอบสนองของพันธุ์ต่อปุ๋ย ปฏิกริยาต่อโรคและแมลงศัตรูที่สำคัญและอัตราประชากรที่เหมาะสม

ขั้นตอนการปรับปรุงและขอรับรองพันธุ์สับปะรด

1. ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์

1. รวบรวม (collection) และศึกษาลักษณะประจำพันธุ์

รวบรวมพันธุ์จากแหล่งปลูก นำเข้า จากต่างประเทศ พันธุ์การค้า หรือจากการประกวด ที่มีลักษณะที่สนใจตามวัตถุประสงค์ในการปรับปรุงพันธุ์ เช่น ผลผลิตสูง คุณภาพผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาด ทนโรค เป็นต้น นำมาปลูกศึกษาลักษณะเบื้องต้น

2. สร้างความแปรปรวนทางพันธุกรรม โดยการผสมข้าม

ระหว่างพ่อแม่ที่คัดเลือก หรือทำให้เกิดการกลายด้วยวิธีต่างๆ เช่น ฉายรังสี หรือใช้สารเคมี เพื่อให้เกิดลักษณะตามวัตถุประสงค์ หรือลักษณะอื่นๆ ที่สนใจ

3. คัดเลือกพันธุ์ (selection) เป็นการคัดเลือกลักษณะตามที่ตั้งวัตถุประสงค์จากพันธุ์ที่รวบรวม

(ข้อ 1) หรือประชากรที่สร้างความแปรปรวน (ข้อ 2) ใช้แผนการคัดเลือกมาตรฐานตามชนิดพืช (พืชผสมข้าม/ผสมตัวเอง) หรือตามวัตถุประสงค์ เช่น แบบจดประวัติ (pedigree selection) แบบเก็บรวม (bulk selection) แบบสายพันธุ์บริสุทธิ์ (pure line selection) การคัดเลือกสายต้น (clonal selection) เป็นต้น จนได้สายพันธุ์/สายต้น ที่มีศักยภาพ (promising line/clone) หรือคัดเลือกสายพันธุ์/พันธุ์พ่อแม่และสร้างลูกผสม (hybrid)

4. การประเมินผล

4.1 การเปรียบเทียบพันธุ์ (สายพันธุ์/สายต้นที่มีศักยภาพ หรือลูกผสม)

วางแผนการทดลองตามหลักการทางสถิติ มีจำนวน 6 - 8 สายพันธุ์/สายต้น/พันธุ์/ลูกผสม และมีพันธุ์ดี/พันธุ์การค้าอย่างน้อย 1 พันธุ์เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ ระยะปลูกไม่น้อยกว่า 50 x 80 เซนติเมตร จำนวนต้น 30 ต้นขึ้นไปต่อซ้ำ ดำเนินการในศูนย์วิจัย 1 สถานที่ อย่างน้อย 2 ฤดูปลูก บันทึกปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตร และลักษณะเด่น

4.2 การทดสอบพันธุ์ในแหล่งผลิต (ศูนย์วิจัย หรือ แปลงเกษตรกร)

ต้องมีการวางแผนทดลองทางสถิติ พันธุ์ที่จะประเมินควรมีจำนวน 3-5 สายพันธุ์/สายต้น/พันธุ์/ลูกผสม และมีพันธุ์เกษตรกรที่ปลูกเป็นการค้าอย่างน้อย 1 พันธุ์เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ ปลูกในแหล่งผลิต ที่สำคัญหรือใกล้เคียง 2-3 สถานที่ หรือมากกว่า บันทึกผลผลิตและลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญอย่างน้อย 2 ฤดูกาลผลิต/ฤดูปลูก

2. การขอรับรองพันธุ์

2.1 พันธุ์แนะนำ ต้องนำเสนอข้อมูล

1. ประวัติการปรับปรุงพันธุ์
2. ข้อมูลจากการเปรียบเทียบพันธุ์ ได้แก่ ปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญ และลักษณะเด่น ข้อจำกัด เป็นต้น
3. ลักษณะประกอบอื่นๆตามความจำเป็น

2.2 พันธุ์รับรอง ต้องนำเสนอข้อมูล

1. ประวัติการปรับปรุงพันธุ์
2. ข้อมูลจากการเปรียบเทียบพันธุ์ ได้แก่ ปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญ และลักษณะเด่น ข้อจำกัด เป็นต้น
3. ลักษณะประกอบอื่นๆ ตามความจำเป็น
4. ข้อมูลจากการทดสอบพันธุ์ในแหล่งผลิต และ/หรือ แปลงเกษตรกร
5. ข้อมูลสนับสนุนที่สำคัญ ได้แก่ การตอบสนองของพันธุ์ต่อปุ๋ย ปฏิกริยาต่อโรค และแมลงศัตรูที่สำคัญ และอัตราประชากรที่เหมาะสม

ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์สับปะรด

การรวบรวมนำเข้า และการศึกษาเบื้องต้นของลักษณะเชื้อพันธุกรรม
(Collection, Introduction and Observation of Genetic Resources)

การสร้างความแปรปรวนทางพันธุกรรม
(Creating Genetic Variation and Recombination)

การคัดเลือกพันธุ์ (Selection)

สายพันธุ์/สายต้น ที่มีศักยภาพสำหรับพันธุ์ผสมเปิด
(Promising lines for OP Variety)

สายพันธุ์ที่มีศักยภาพสำหรับเป็นพ่อแม่พันธุ์ลูกผสม
(Promising lines hybrid Variety)

การประเมินสายพันธุ์ (Evaluation lines)

1 การเปรียบเทียบพันธุ์ในศูนย์วิจัย

วางแผนการทดลองตามหลักการทางสถิติ มีจำนวน 6 - 8 สายพันธุ์/สายต้น/พันธุ์/ลูกผสม และมีพันธุ์ดี/
พันธุ์การค้ำอย่างน้อย 1 พันธุ์เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ ระยะปลูกไม่น้อยกว่า 50x80 เซนติเมตร จำนวนต้น
30 ต้นขึ้นไปต่อซ้ำ ดำเนินการในศูนย์วิจัย 1 สถานที่ อย่างน้อย 2 ฤดูปลูก บันทึกปริมาณและคุณภาพของผลผลิต
ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตร และลักษณะเด่น

2 การทดสอบพันธุ์ในแหล่งผลิต (ศูนย์วิจัย หรือ แปลงเกษตรกร)

ต้องมีการวางแผนทดลองทางสถิติ พันธุ์ที่จะประเมินควรมีจำนวน 3-5 สายพันธุ์/สายต้น/พันธุ์/ลูกผสม
และมีพันธุ์เกษตรกรที่ปลูกเป็นการค้ำอย่างน้อย 1 พันธุ์เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ ปลูกในแหล่งผลิตที่สำคัญหรือใกล้เคียง
2 - 3 สถานที่ ที่หรือมากกว่าบันทึกผลผลิต และลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญอย่างน้อย 2 ฤดูกาลผลิต/ฤดูปลูก

• พันธุ์แนะนำ ต้องนำเสนอข้อมูล

- ประวัติการปรับปรุงพันธุ์
- ข้อมูลจากการเปรียบเทียบพันธุ์ ได้แก่ ปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญ และลักษณะเด่น ข้อจำกัด เป็นต้น
- ลักษณะประกอบอื่นๆ ตามความจำเป็น

• พันธุ์รับรอง ต้องนำเสนอข้อมูล

- ประวัติการปรับปรุงพันธุ์
- ข้อมูลจากการเปรียบเทียบพันธุ์ ได้แก่ ปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญ และลักษณะเด่น ข้อจำกัด เป็นต้น
- ลักษณะประกอบอื่นๆ ตามความจำเป็น
- ข้อมูลจากการทดสอบพันธุ์ในแหล่งผลิต และ/หรือ แปลงเกษตรกร
- ข้อมูลสนับสนุนที่สำคัญ ได้แก่ การตอบสนองของพันธุ์ต่อปุ๋ย ปฏิบัติการต่อโรคและแมลงศัตรูที่สำคัญและอัตราประชากรที่เหมาะสม

ขั้นตอนการปรับปรุงและขอรับรองพันธุ์กล้วยไม้/ไม้ดอกไม้ประดับ

1. ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์

1. รวบรวม (collection) และศึกษาลักษณะประจำพันธุ์

รวบรวมพันธุ์จากแหล่งปลูก นำเข้า จากต่างประเทศ พันธุ์การค้า หรือจากการประกวด ที่มีลักษณะที่สนใจตามวัตถุประสงค์ในการปรับปรุงพันธุ์ เช่น ผลผลิตสูง คุณภาพผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาด ทนโรค เป็นต้น นำมาปลูกศึกษาลักษณะเบื้องต้น

2. สร้างความแปรปรวนทางพันธุกรรม โดยการผสมข้าม

ระหว่างพ่อแม่ที่คัดเลือก หรือทำให้เกิดการกลายด้วยวิธีต่างๆ เช่น ฉายรังสี หรือใช้สารเคมี เพื่อให้เกิดลักษณะตามวัตถุประสงค์ หรือลักษณะอื่นๆ ที่สนใจ

3. คัดเลือกพันธุ์ (selection) เป็นการคัดเลือกลักษณะตามที่ตั้งวัตถุประสงค์ จากพันธุ์ที่รวบรวม (ข้อ 1) หรือประชากรที่สร้างความแปรปรวน (ข้อ 2) ใช้แผนการคัดเลือกมาตรฐานตามชนิดพืช (พืชผสมข้าม/ผสมตัวเอง) หรือตามวัตถุประสงค์ เช่น แบบจดประวัติ (pedigree selection) แบบเก็บรวม (bulk selection) แบบสายพันธุ์บริสุทธิ์ (pure line selection) การคัดเลือกสายต้น (clonal selection) เป็นต้น จนได้สายพันธุ์/สายต้น ที่มีศักยภาพ (promising line/clone) หรือคัดเลือกสายพันธุ์/พันธุ์พ่อแม่และสร้างลูกผสม (hybrid)

4. การประเมินผล

4.1 การเปรียบเทียบพันธุ์ (สายพันธุ์/สายต้นที่มีศักยภาพ หรือลูกผสม)

วางแผนการทดลองตามหลักการทางสถิติ มีจำนวน 6-8 สายพันธุ์/สายต้น/พันธุ์/ลูกผสม และมีพันธุ์ดี/พันธุ์การค้าอย่างน้อย 1 พันธุ์เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ ดำเนินการในศูนย์วิจัยอย่างน้อย 1 สถานที่ อย่างน้อย 2 ฤดูกาลผลิต หรือดำเนินการ 2 สถานที่ อย่างน้อย 1 ฤดูกาลผลิตร่วมกับการจัดทำแปลงสาธิตเพื่อประเมินความพึงพอใจของเกษตรกร /ผู้รับซื้อ/ผู้บริโภค บันทึกปริมาณ และคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตร และลักษณะเด่น

4.2 การทดสอบพันธุ์ในแหล่งผลิต (ศูนย์วิจัย หรือ แปลงเกษตรกร)

ต้องมีการวางแผนทดลองทางสถิติ พันธุ์ที่จะประเมินควรมีจำนวน 3 - 5 สายพันธุ์/สายต้น/พันธุ์/ลูกผสม และมีพันธุ์เกษตรกรที่ปลูกเป็นการค้าอย่างน้อย 1 พันธุ์เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ ปลูกในแหล่งผลิตที่สำคัญหรือใกล้เคียง 2 - 3 สถานที่หรือมากกว่า บันทึกผลผลิตและลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญอย่างน้อย 2 ฤดูกาลผลิต/ฤดูปลูก

2. การขอรับรองพันธุ์

2.1 พันธุ์แนะนำ ต้องนำเสนอข้อมูล

1. ประวัติการปรับปรุงพันธุ์
2. ข้อมูลจากการเปรียบเทียบพันธุ์ ได้แก่ ปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญ และลักษณะเด่น ข้อจำกัด เป็นต้น
3. ลักษณะประกอบอื่นๆ ตามความจำเป็น

2.2 พันธุ์รับรอง ต้องนำเสนอข้อมูล

1. ประวัติการปรับปรุงพันธุ์
2. ข้อมูลจากการเปรียบเทียบพันธุ์ ได้แก่ ปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญ และลักษณะเด่น ข้อจำกัด เป็นต้น
3. ลักษณะประกอบอื่นๆตามความจำเป็น
4. ข้อมูลจากการทดสอบพันธุ์ในแหล่งผลิต และ/หรือ แปลงเกษตรกร
5. ข้อมูลสนับสนุนที่สำคัญ ได้แก่ การตอบสนองของพันธุ์ต่อปุ๋ย ปฏิบัติการต่อโรค และแมลงศัตรูที่สำคัญ และอัตราประชากรที่เหมาะสม

ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์กล้วยไม้/ไม้ดอกไม้ประดับ

การรวบรวมนำเข้า และการศึกษาเบื้องต้นของลักษณะเชื้อพันธุกรรม
(Collection, Introduction and Observation of Genetic Resources)

การสร้างความแปรปรวนทางพันธุกรรม
(Creating Genetic Variation and Recombination)

การคัดเลือกพันธุ์ (Selection)

สายพันธุ์/สายต้น ที่มีศักยภาพสำหรับพันธุ์ผสมเปิด
(Promising lines for OP Variety)

สายพันธุ์ที่มีศักยภาพสำหรับเป็นพ่อแม่พันธุ์ลูกผสม
(Promising lines hybrid Variety)

การประเมินสายพันธุ์ (Evaluation lines)

1 การเปรียบเทียบพันธุ์ในศูนย์วิจัย

วางแผนการทดลองตามหลักการทางสถิติ มีจำนวน 6-8 สายพันธุ์/สายต้น/พันธุ์/ลูกผสม และมีพันธุ์ดี/พันธุ์การค้ำอย่างน้อย 1 พันธุ์เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ ดำเนินการในศูนย์วิจัยอย่างน้อย 1 สถานที่ อย่างน้อย 2 ฤดูกาลผลิต หรือดำเนินการ 2 สถานที่ อย่างน้อย 1 ฤดูกาลผลิตร่วมกับกรจัดทำแปลงสาธิตเพื่อประเมินความพึงพอใจของเกษตรกร / ผู้รับซื้อ/ผู้บริโภค บันทึกปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตร และลักษณะเด่น

2 การทดสอบพันธุ์ในแหล่งผลิต (ศูนย์วิจัย หรือ แปลงเกษตรกร)

ต้องมีการวางแผนทดลองทางสถิติ พันธุ์ที่จะประเมินควรมีจำนวน 3 - 5 สายพันธุ์/สายต้น/พันธุ์/ลูกผสม และมีพันธุ์เกษตรกรที่ปลูกเป็นการค้าอย่างน้อย 1 พันธุ์เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ ปลูกในแหล่งผลิตที่สำคัญหรือใกล้เคียง 2 - 3 สถานที่หรือมากกว่า บันทึกผลผลิตและลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญอย่างน้อย 2 ฤดูกาลผลิต/ฤดูปลูก

• พันธุ์แนะนำ ต้องนำเสนอข้อมูล

- ประวัติการปรับปรุงพันธุ์
- ข้อมูลจากการเปรียบเทียบพันธุ์ ได้แก่ ปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญ และลักษณะเด่น ข้อจำกัด เป็นต้น
- ลักษณะประกอบอื่นๆ ตามความจำเป็น

• พันธุ์รับรอง ต้องนำเสนอข้อมูล

- ประวัติการปรับปรุงพันธุ์
- ข้อมูลจากการเปรียบเทียบพันธุ์ ได้แก่ ปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญ และลักษณะเด่น ข้อจำกัด เป็นต้น
- ลักษณะประกอบอื่นๆ ตามความจำเป็น
- ข้อมูลจากการทดสอบพันธุ์ในแหล่งผลิต และ/หรือ แปลงเกษตรกร
- ข้อมูลสนับสนุนที่สำคัญ ได้แก่ การตอบสนองของพันธุ์ต่อปุ๋ย ปรักิกรียาต่อโรคและแมลงศัตรูที่สำคัญและอัตราประชากรที่เหมาะสม

ขั้นตอนการปรับปรุงและขอรับรองพันธุ์มะพร้าว

1. ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์

1. รวบรวม (collection) และศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ รวบรวมพันธุ์จากแหล่งปลูก นำเข้า จากต่างประเทศ พันธุ์การค้า หรือจากการประกวด ที่มีลักษณะที่สนใจตามวัตถุประสงค์ในการปรับปรุงพันธุ์ เช่น ผลผลิตสูง คุณภาพผลผลิตเป็นที่ต้องการ ของตลาด ทนโรค เป็นต้น นำมาปลูกศึกษาลักษณะเบื้องต้น

2. สร้างความแปรปรวนทางพันธุกรรม โดยการผสมข้าม ระหว่างพ่อแม่ที่คัดเลือก หรือทำให้เกิดการกลายด้วยวิธีต่างๆ เช่น ฉายรังสี หรือใช้สารเคมี เพื่อให้เกิดลักษณะตามวัตถุประสงค์ หรือลักษณะอื่นๆ ที่สนใจ

3. คัดเลือกพันธุ์ (selection) เป็นการคัดเลือกลักษณะตามที่ตั้งวัตถุประสงค์ จากพันธุ์ที่รวบรวม (ข้อ 1) หรือประชากรที่สร้างความแปรปรวน (ข้อ 2) ใช้แผนการคัดเลือกมาตรฐานตามชนิดพืช (พืชผสมข้าม/ผสมตัวเอง) หรือตามวัตถุประสงค์ เช่น แบบจดประวัติ (pedigree selection) แบบเก็บรวม (bulk selection) แบบสายพันธุ์บริสุทธิ์ (pure line selection) การคัดเลือกสายต้น (clonal selection) เป็นต้น จนได้สายพันธุ์/สายต้น ที่มีศักยภาพ (promising line/clone) หรือคัดเลือกสายพันธุ์/ พันธุ์พ่อแม่และสร้างลูกผสม (hybrid)

4. การประเมินผล

4.1 การเปรียบเทียบพันธุ์ (สายพันธุ์/สายต้นที่มีศักยภาพ หรือลูกผสม)

วางแผนการทดลองตามหลักการทางสถิติ มีจำนวน 6 - 8 สายพันธุ์/สายต้น/พันธุ์/ ลูกผสม และมีพันธุ์ดี/พันธุ์การค้าอย่างน้อย 1 พันธุ์เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ ดำเนินการในศูนย์วิจัย อย่างน้อย 1 สถานที่ บันทึกปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะ ทางการเกษตร และลักษณะเด่น

กลุ่มพันธุ์ต้นเตี้ย ใช้เวลาไม่น้อยกว่า 6 ปี เริ่มประเมินผลผลิตระยะแรกเมื่ออายุ 4 - 5 ปี หลังปลูก และความคงที่ของผลผลิต อย่างน้อย 3 ปีขึ้นไป

กลุ่มพันธุ์ต้นสูงและลูกผสม ใช้เวลาไม่น้อยกว่า 8 ปี เริ่มประเมินผลผลิตระยะแรก เมื่ออายุ 6 - 8 ปี หลังปลูก และความคงที่ของผลผลิต อย่างน้อยต่อเนื่อง 3 ปีขึ้นไป

4.2 การทดสอบพันธุ์ในแหล่งผลิต (ศูนย์วิจัย หรือ แปลงเกษตรกร)

ต้องมีการวางแผนทดลองทางสถิติ พันธุ์ที่จะประเมินควรมีจำนวน 3 - 5 สายพันธุ์/ สายต้น/พันธุ์/ลูกผสม และมีพันธุ์เกษตรกรที่ปลูกเป็นการค้าอย่างน้อย 1 พันธุ์เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ ปลูกในแหล่งผลิต ที่สำคัญหรือใกล้เคียง 2 - 3 สถานที่หรือมากกว่า บันทึกผลผลิตและลักษณะ ทางการเกษตรที่สำคัญอย่างน้อย 2 ฤดูกาลผลิต/ฤดูปลูก

2. การขอรับรองพันธุ์

2.1 พันธุ์แนะนำ ต้องนำเสนอข้อมูล

1. ประวัติการปรับปรุงพันธุ์
2. ข้อมูลจากการเปรียบเทียบพันธุ์ ได้แก่ ปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญ และลักษณะเด่น ข้อจำกัด เป็นต้น
3. ลักษณะประกอบอื่นๆ ตามความจำเป็น

2.2 พันธุ์รับรอง ต้องนำเสนอข้อมูล

1. ประวัติการปรับปรุงพันธุ์
2. ข้อมูลจากการเปรียบเทียบพันธุ์ ได้แก่ ปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญ และลักษณะเด่น ข้อจำกัด เป็นต้น
3. ลักษณะประกอบอื่นๆตามความจำเป็น
4. ข้อมูลจากการทดสอบพันธุ์ในแหล่งผลิต และ/หรือ แปลงเกษตรกร
5. ข้อมูลสนับสนุนที่สำคัญ ได้แก่ การตอบสนองของพันธุ์ต่อปุ๋ย ปฏิกริยาต่อโรค และแมลงศัตรูที่สำคัญ และอัตราประชากรที่เหมาะสม

ขั้นตอนการปรับปรุงพันธุ์มะพร้าว

การรวบรวมนำเข้า และการศึกษาเบื้องต้นของลักษณะเชื้อพันธุกรรม
(Collection, Introduction and Observation of Genetic Resources)

การสร้างความแปรปรวนทางพันธุกรรม
(Creating Genetic Variation and Recombination)

การคัดเลือกพันธุ์ (Selection)

สายพันธุ์/สายต้น ที่มีศักยภาพสำหรับพันธุ์ผสมเปิด
(Promising lines for OP Variety)

สายพันธุ์ที่มีศักยภาพสำหรับเป็นพ่อแม่พันธุ์ลูกผสม
(Promising lines hybrid Variety)

การประเมินสายพันธุ์ (Evaluation lines)

1 การเปรียบเทียบพันธุ์ในศูนย์วิจัย

วางแผนการทดลองตามหลักการทางสถิติ มีจำนวน 6-8 สายพันธุ์/สายต้น/พันธุ์/ลูกผสม และมีพันธุ์ดี/พันธุ์การค้าอย่างน้อย 1 พันธุ์เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ ดำเนินการในศูนย์วิจัยอย่างน้อย 1 สถานที่ บันทึกปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตร และลักษณะเด่น

กลุ่มพันธุ์ต้นเตี้ย ใช้เวลาไม่น้อยกว่า 6 ปี เริ่มประเมินผลผลิตระยะแรกเมื่ออายุ 4-5 ปีหลังปลูก และความคงที่ของผลผลิต อย่างน้อย 3 ปีขึ้นไป

กลุ่มพันธุ์ต้นสูงและลูกผสม ใช้เวลาไม่น้อยกว่า 8 ปี เริ่มประเมินผลผลิตระยะแรกเมื่ออายุ 6-8 ปีหลังปลูก และความคงที่ของผลผลิต อย่างน้อยต่อเนื่อง 3 ปีขึ้นไป

2 การทดสอบพันธุ์ในแหล่งผลิต (ศูนย์วิจัย หรือ แปลงเกษตรกร)

ต้องมีการวางแผนทดลองทางสถิติ พันธุ์ที่จะประเมินควรมีจำนวน 3-5 สายพันธุ์/สายต้น/พันธุ์/ลูกผสม และมีพันธุ์เกษตรกรที่ปลูกเป็นการค้าอย่างน้อย 1 พันธุ์เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ ปลูกในแหล่งผลิตที่สำคัญหรือใกล้เคียง 2-3 สถานที่ หรือมากกว่า บันทึกผลผลิตและลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญอย่างน้อย 2 ฤดูกาลผลิต/ฤดูปลูก

• **พันธุ์แนะนำ** ต้องนำเสนอข้อมูล

- ประวัติการปรับปรุงพันธุ์
- ข้อมูลจากการเปรียบเทียบพันธุ์ ได้แก่ ปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญ และลักษณะเด่น ข้อจำกัด เป็นต้น
- ลักษณะประกอบอื่นๆ ตามความจำเป็น

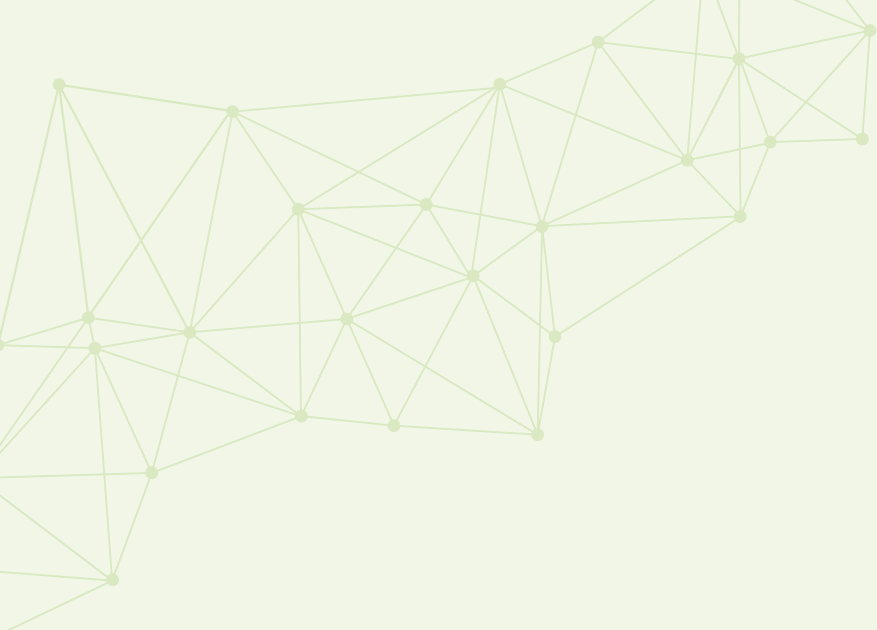
• **พันธุ์รับรอง** ต้องนำเสนอข้อมูล

- ประวัติการปรับปรุงพันธุ์
- ข้อมูลจากการเปรียบเทียบพันธุ์ ได้แก่ ปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ลักษณะประจำพันธุ์ ลักษณะทางการเกษตรที่สำคัญ และลักษณะเด่น ข้อจำกัด เป็นต้น
- ลักษณะประกอบอื่นๆ ตามความจำเป็น
- ข้อมูลจากการทดสอบพันธุ์ในแหล่งผลิต และ/หรือ แปลงเกษตรกร
- ข้อมูลสนับสนุนที่สำคัญ ได้แก่ การตอบสนองของพันธุ์ต่อปุ๋ย ปฏิกริยาต่อโรคและแมลงศัตรูที่สำคัญและอัตราประชากรที่เหมาะสม

**ระเบียบและคำสั่ง
ที่เกี่ยวข้องกับ
การเสนอขอรับรองพันธุ์
พันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ**

กรมวิชาการเกษตร

ระเบียบกรมวิชาการเกษตรว่าด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณาพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ พ.ศ. 2560
(เล่ม 134 ลงวันที่ 6 มิถุนายน 2560)

เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๑๗๑ ง ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๐

ระเบียบกรมวิชาการเกษตร
ว่าด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณาพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ
พ.ศ. ๒๕๖๐

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกรมวิชาการเกษตรว่าด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณาพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ พ.ศ. ๒๕๕๓ ฉบับลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ให้มีมาตรฐานเป็นที่เชื่อถือ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และแก้ไขปัญหาเรื่องชื่อพันธุ์พืช

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกอบกับข้อ ๒ (๒) แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ประกอบมติคณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช อธิบดีกรมวิชาการเกษตร จึงวางระเบียบไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมวิชาการเกษตรว่าด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณาพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ พ.ศ. ๒๕๖๐”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกรมวิชาการเกษตรว่าด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณา พันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“พันธุ์รับรอง” หมายถึง พันธุ์พืช พันธุ์เห็ด พันธุ์ผึ้ง พันธุ์ไรโซเปียม และจุลินทรีย์อื่นที่ผ่านการพัฒนาหรือปรับปรุงพันธุ์ หรือทดสอบตามขั้นตอนทางวิชาการมีข้อมูลทางวิชาการสนับสนุนลักษณะเด่นชัดเจน ทั้งด้านผลผลิตและคุณภาพ เหมาะกับการนำไปใช้ประโยชน์ และผ่านการพิจารณาเพื่อเห็นชอบจากกรมวิชาการเกษตร ให้การรับรองเป็นพันธุ์รับรอง

“พันธุ์แนะนำ” หมายถึง พันธุ์พืช พันธุ์เห็ด พันธุ์ผึ้ง พันธุ์ไรโซเปียม และจุลินทรีย์อื่นที่เป็นพันธุ์พืชพื้นเมืองหรือพันธุ์ที่มาจากแหล่งอื่นมีการใช้กันทั่วไป รวมทั้งพันธุ์ที่มีการพัฒนา หรือปรับปรุงพันธุ์ ตามขั้นตอนทางวิชาการมีข้อมูลสนับสนุนพอสมควรมีลักษณะดีที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ประโยชน์ และผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากกรมวิชาการเกษตร ให้การรับรองเป็นพันธุ์แนะนำ

ข้อ ๕ หน่วยงานในกรมวิชาการเกษตร หน่วยงานอื่น ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน หรือบุคคลที่ประสงค์จะเสนอพันธุ์พืชให้กรมวิชาการเกษตรพิจารณาเป็นพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ ให้ติดต่อและยื่นความจำนงได้ที่ กองแผนงานและวิชาการ กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อขอรับคู่มือคำแนะนำการจัดทำเอกสารประกอบการเสนอพันธุ์พืชเป็นพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ และจะต้องส่งเอกสารพร้อมข้อมูลรายละเอียดตามที่กำหนดในคู่มือคำแนะนำฯ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการฯ กรมวิชาการเกษตร

ข้อ ๖ คุณสมบัติของพันธุ์ที่จะเสนอให้พิจารณาเป็นพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ ของกรมวิชาการเกษตร ดังนี้

๖.๑ พันธุ์รับรอง

๖.๑.๑ เป็นพันธุ์พื้นเมือง หรือพันธุ์ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ มีการศึกษาแนะนำตรวจสอบหรือทดสอบทางวิชาการ มีข้อมูลพร้อมสนับสนุนว่าเป็นพันธุ์ที่เผยแพร่ให้เกษตรกรปลูกหรือเป็นพันธุ์ที่ปลูกกันอย่างแพร่หลายในท้องถิ่น

๖.๑.๒ เป็นพันธุ์ใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม โดยการผสมพันธุ์หรือการทำให้มีพันธุกรรมใหม่ด้วยวิธีใดก็ตาม ตามขั้นตอนทางวิชาการและผ่านการคัดเลือกหรือทดสอบศักยภาพในด้านผลผลิตและลักษณะทางคุณภาพ ตลอดจนความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

๖.๒ พันธุ์แนะนำ

๖.๒.๑ เป็นพันธุ์พื้นเมืองหรือพันธุ์ที่นำมาจากแหล่งอื่น สามารถนำมาพัฒนาเป็นพันธุ์ใหม่ได้ และมีความนิยมสูงในท้องถิ่น

๖.๒.๒ เป็นพันธุ์ใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม โดยการผสมพันธุ์หรือการทำให้มีพันธุกรรมใหม่ด้วยวิธีใดก็ตาม เพื่อให้ได้พันธุ์บริสุทธิ์ตามความต้องการของเกษตรกร มีข้อมูลสนับสนุนพอสมควร มีลักษณะที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ประโยชน์

ข้อ ๗ ขั้นตอนการพิจารณาพันธุ์พืช

๗.๑ ผ่านการตรวจสอบและพิจารณารายละเอียดข้อมูลทางวิชาการจากคณะกรรมการวิจัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับพืชชนิดนั้น

๗.๒ ผ่านการพิจารณากลับกรองจากคณะอนุกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืชกรมวิชาการเกษตร

๗.๓ ผ่านการพิจารณารับรองพันธุ์และรับรองชื่อพันธุ์จากคณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร

๗.๔ คณะกรรมการบริหาร กรมวิชาการเกษตร มีมติรับทราบเป็นพันธุ์รับรอง/พันธุ์แนะนำ

ข้อ ๘ เมื่อได้รับการรับรองเป็นพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำแล้ว สามารถยื่นขอหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน หนังสือรับรองพันธุ์พืชรับรองตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ณ สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประกาศ ณ วันที่ ๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐

สุวิทย์ ชัยเกียรติยศ

อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

ระเบียบกรมวิชาการเกษตรว่าด้วยหลักเกณฑ์การตั้งชื่อพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ พ.ศ. 2560
(เล่ม 134 ลงวันที่ 6 มิถุนายน 2560)

หน้า ๑๕

เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๑๗๑ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๐

ระเบียบกรมวิชาการเกษตร

ว่าด้วยหลักเกณฑ์การตั้งชื่อพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ

พ.ศ. ๒๕๖๐

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกรมวิชาการเกษตรว่าด้วยหลักเกณฑ์การตั้งชื่อพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ พ.ศ. ๒๕๕๓ ฉบับลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ให้เป็นไปโดยถูกต้อง และมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกอบกับข้อ ๒ (๒) แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ประกอบมติคณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช อธิบดีกรมวิชาการเกษตร จึงวางระเบียบไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมวิชาการเกษตรว่าด้วยหลักเกณฑ์การตั้งชื่อพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ พ.ศ. ๒๕๖๐”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกรมวิชาการเกษตรว่าด้วยหลักเกณฑ์การตั้งชื่อพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อ ๔ หลักเกณฑ์การตั้งชื่อพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ มีดังนี้

๔.๑ ให้ตั้งชื่อพันธุ์พืชเป็นภาษาไทย หากมีชื่อเป็นภาษาอื่นให้ใช้ภาษาไทย

๔.๒ สำหรับพันธุ์แนะนำถ้ามีชื่อเดิมอยู่แล้ว ให้ใช้ชื่อเดิม

๔.๓ ให้ใช้ชื่อศูนย์วิจัยหรือชื่อสถานที่ทดลองของกรมวิชาการเกษตรที่ได้ดำเนินการพัฒนาพันธุ์พืชนั้นเป็นส่วนใหญ่ และต่อท้ายด้วยตัวเลขเรียงตามลำดับ เช่น มันสำปะหลังพันธุ์ระยอง ๑ มันสำปะหลังพันธุ์ระยอง ๒ และมันสำปะหลังพันธุ์ระยอง ๓ เป็นต้น

ในกรณีที่ชื่อของศูนย์วิจัยหรือชื่อสถานที่ทดลองของกรมวิชาการเกษตรซึ่งส่วนใหญ่เป็นชื่อจังหวัด อำเภอ ตลอดจนตำบล ฯลฯ ได้ถูกนำไปใช้ในการตั้งชื่อพันธุ์พืชขึ้น หรือโดยหน่วยงานอื่นไปแล้ว ให้พิจารณาใช้ชื่ออื่น ๆ ทางภูมิศาสตร์ หรือชื่อเฉพาะได้ตามความเหมาะสม เช่น ชื่อแม่น้ำ ภูเขา ทั้งนี้ ต้องอยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการที่พิจารณา

๔.๔ การตั้งชื่อให้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการของสถาบัน/สำนัก ต้นสังกัด

ข้อ ๕ ชื่อพันธุ์พืชจะต้องไม่มีลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๕.๑ เป็นหรือคล้ายกับ พระปรมาภิไธย พระนามาภิไธย พระปรมาภิไธยย่อ หรือพระนามาภิไธยย่อ หรือนามพระราชวงศ์

๕.๒ ไม่สุภาพหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

- ๕.๓ สื่อความหมายไปทางเกินความจริง หรือโอ้อวด
- ๕.๔ เป็นหรือคล้ายชื่อสามัญ ชื่อชนิด หรือชื่อสกุลของพืช
- ๕.๕ เป็นหรือคล้าย ชื่อพันธุ์พืชอื่นในวงศ์เดียวกันที่มีอยู่แพร่หลายทั่วไป
- ๕.๖ เป็นคำสมาสหรือคำสนธิของชื่อพันธุ์พืชในวงศ์เดียวกันที่ไม่ใช่พ่อ - แม่พันธุ์
ของพันธุ์พืชนั้น
- ๕.๗ มีคำนำหน้านาม เช่น ศาสตราจารย์ หม่อม พลเอก นาย
- ๕.๘ อาจทำให้สาธารณชนสับสนหลงผิด
- ข้อ ๖ ในกรณีที่มีการตั้งชื่อเพื่อเป็นเกียรติแก่บุคคล หรือเนื่องในวาระพิเศษต่าง ๆ ให้พิจารณาตั้งชื่อได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช

ประกาศ ณ วันที่ ๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐

สุวิทย์ ชัยเกียรติยศ

อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

คำสั่งกรมวิชาการเกษตร เลขที่ 1996/2561
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช
ลงวันที่ 3 ธันวาคม 2561

คำสั่งกรมวิชาการเกษตร
ที่ ๑๙๙๖ / ๒๕๖๑
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช

ตามคำสั่งกรมวิชาการเกษตร ที่ ๖๒/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เรื่อง แต่งตั้ง
คณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช ไว้เดิม นั้น

ดังนั้น เพื่อให้องค์ประกอบของคณะกรรมการในส่วนของสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับ
ด้านปรับปรุงพันธุ์มีความสมบูรณ์ และให้การปฏิบัติงานตามภารกิจการรับรองพันธุ์พืชของกรมวิชาการเกษตร
เป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย จึงยกเลิกคำสั่งดังกล่าว
และแต่งตั้งคณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืชขึ้นใหม่ โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

๑. อธิบดีกรมวิชาการเกษตร	ประธานกรรมการ
๒. รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร ๓ ท่าน	รองประธานกรรมการ
๓. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิตพืช กรมวิชาการเกษตร	กรรมการ
๔. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับมอบหมาย ๓ ท่าน	กรรมการ
๕. ผู้แทนภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ๑ ท่าน	กรรมการ
๖. ผู้เชี่ยวชาญด้านพืชไร่	กรรมการ
๗. ผู้เชี่ยวชาญด้านปรับปรุงพันธุ์พืชไร่	กรรมการ
๘. ผู้เชี่ยวชาญด้านพืชสวน	กรรมการ
๙. ผู้เชี่ยวชาญด้านยางพารา	กรรมการ
๑๐. ผู้เชี่ยวชาญด้านดินและปุ๋ย	กรรมการ
๑๑. ผู้เชี่ยวชาญด้านพืชไร่	กรรมการ
๑๒. ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคพืช	กรรมการ
๑๓. ผู้เชี่ยวชาญด้านศัตรูพืช	กรรมการ
๑๔. ผู้เชี่ยวชาญด้านกักกันพืช	กรรมการ
๑๕. ผู้เชี่ยวชาญด้านอนุรักษ์พันธุกรรม	กรรมการ
๑๖. ผู้เชี่ยวชาญด้านคุ้มครองพันธุ์พืช	กรรมการ
๑๗. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน	กรรมการ
๑๘. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพืชสวน	กรรมการ
๑๙. ผู้อำนวยการสำนักคุ้มครองพันธุ์พืช	กรรมการ
๒๐. ผู้อำนวยการกองแผนงานและวิชาการ	กรรมการและเลขานุการ
๒๑. ผู้อำนวยการกลุ่มวิชาการ
สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน
หรือ สถาบันวิจัยพืชสวน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๒. ผู้อำนวยการกลุ่มระบบวิจัย กองแผนงานและวิชาการ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๓. ผู้อำนวยการกลุ่มวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ผลงานวิจัย
กองแผนงานและวิชาการ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการ...

ให้คณะกรรมการฯ ดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. กำหนดระเบียบและหลักเกณฑ์ด้านปรับปรุงพันธุ์พืชของกรมวิชาการเกษตร
๒. กำหนดแนวทางการดำเนินงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการปรับปรุงพันธุ์พืชของกรมวิชาการเกษตร
๓. พิจารณารับรองพันธุ์ให้เป็นพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ ตามระเบียบกรมวิชาการเกษตรว่าด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณาพันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ
๔. พิจารณารับรองพันธุ์พืชตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชรับรอง ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ และพ.ศ. ๒๕๔๗
๕. มีอำนาจเชิญผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมได้ตามความเหมาะสม
๖. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

(นางสาวเสริมสุข สลักเพชร)
อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

คำสั่งกรมวิชาการเกษตร เลขที่ 893/2562
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช (เพิ่มเติม)
ลงวันที่ 28 มิถุนายน 2562

คำสั่งกรมวิชาการเกษตร
ที่ ๘๙๓ / ๒๕๖๒
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช (เพิ่มเติม)

อนุสนธิคำสั่งกรมวิชาการเกษตร ที่ ๑๙๙๖/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑ เรื่อง แต่งตั้ง
คณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช ไว้แล้ว นั้น

เพื่อให้องค์ประกอบของคณะกรรมการในส่วนของสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับด้านปรับปรุงพันธุ์พืช
มีความสมบูรณ์ และให้การปฏิบัติงานตามภารกิจการรับรองพันธุ์พืชของกรมวิชาการเกษตรเป็นไปด้วย
ความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ เห็นควรแต่งตั้งคณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช
กรมวิชาการเกษตรเพิ่มเติม จำนวน ๒ ราย ดังนี้

๑. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ กรรมการ
๒. ผู้อำนวยการกองวิจัยพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืช กรรมการ

โดยให้มีอำนาจหน้าที่ตามคำสั่งกรมวิชาการเกษตรที่ ๑๙๙๖/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๒

(นางสาวเสริมสุข สลักเพ็ชร์)
อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

คำสั่งกรมวิชาการเกษตร เลขที่ 1797/2563
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช
ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2563

คำสั่งกรมวิชาการเกษตร
ที่ ๑๗๙๗/๒๕๖๓
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช
.....

ตามคำสั่งกรมวิชาการเกษตร ที่ ๑๙๙๗/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เรื่อง แต่งตั้ง
คณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช และคำสั่งกรมวิชาการเกษตร ที่ ๗๐๑/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม
พ.ศ. ๒๕๖๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช (เพิ่มเติม) ไว้เดิม นั้น

เนื่องจากมีคณะทำงานบางท่านได้เกษียณอายุราชการและปรับเปลี่ยนตำแหน่ง ดังนั้น เพื่อให้
องค์ประกอบของคณะกรรมการในส่วนของสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับด้านปรับปรุงพันธุ์มีความสมบูรณ์ และ
ให้การปฏิบัติงานตามภารกิจการรับรองพันธุ์พืชของกรมวิชาการเกษตรเป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพ
และบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย จึงยกเลิกคำสั่งดังกล่าว และแต่งตั้งคณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืชขึ้น
ใหม่ โดยมีองค์ประกอบดังนี้

๑. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิตพืช	ประธานอนุกรรมการ
๒. ผู้เชี่ยวชาญด้านพืชไร่	อนุกรรมการ
๓. ผู้เชี่ยวชาญด้านปรับปรุงพันธุ์พืชไร่	อนุกรรมการ
๔. ผู้เชี่ยวชาญด้านพืชไร่ตระกูลถั่ว	อนุกรรมการ
๕. ผู้เชี่ยวชาญด้านพืชสวน	อนุกรรมการ
๖. ผู้เชี่ยวชาญด้านไม้ผล	อนุกรรมการ
๗. ผู้เชี่ยวชาญด้านพืชผัก	อนุกรรมการ
๘. ผู้เชี่ยวชาญด้านดินและปุ๋ย	อนุกรรมการ
๙. ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคพืช	อนุกรรมการ
๑๐. ผู้เชี่ยวชาญด้านศัตรูพืช	อนุกรรมการ
๑๑. ผู้เชี่ยวชาญด้านกักกันพืช	อนุกรรมการ
๑๒. ผู้เชี่ยวชาญด้านอนุรักษ์พันธุกรรม	อนุกรรมการ
๑๓. ผู้เชี่ยวชาญด้านคุ้มครองพันธุ์พืช	อนุกรรมการ
๑๔. ผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตภัณฑ์เกษตร	อนุกรรมการ
๑๕. ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการผลิตพืชที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สวพ. ๑-๘
(ที่เกี่ยวข้อง)	อนุกรรมการ
	๑๖. ผู้อำนวยการ...

-๒-

๑๖. ผู้อำนวยการกองแผนงานและวิชาการ		อนุกรรมการ
๑๗. ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและวิเคราะห์ทางสถิติงานวิจัยเกษตร
กองแผนงานและวิชาการ		อนุกรรมการ
๑๘. ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยการคุ้มครองพันธุ์พืช
สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช		อนุกรรมการ
๑๙. ผู้อำนวยการกลุ่มวิชาการสถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน
หรือ ผู้อำนวยการกลุ่มวิชาการสถาบันวิจัยพืชสวน		อนุกรรมการ
๒๐. ผู้อำนวยการกลุ่มระบบวิจัย กองแผนงานและวิชาการ		อนุกรรมการและเลขานุการ
๒๑. ผู้อำนวยการกลุ่มวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ผลงานวิจัย
กองแผนงานและวิชาการ		อนุกรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ
๒๒. นางสาวเบญจพร ชำนาญ นักรวิชาการเกษตรปฏิบัติการ
กองแผนงานและวิชาการ		อนุกรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะอนุกรรมการฯ ดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. พิจารณาข้อเสนอแนะนโยบายและแนวทางการดำเนินงานวิจัยและเทคโนโลยีการปรับปรุงพันธุ์พืช
แก่กรมวิชาการเกษตร
๒. พิจารณา กลั่นกรอง ระเบียบ และหลักเกณฑ์ด้านปรับปรุงพันธุ์พืชของกรมวิชาการเกษตร
๓. พิจารณา กลั่นกรอง การรับรองพันธุ์พืช เพื่อเสนอคณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช
ของกรมวิชาการเกษตรเพื่อพิจารณา
๔. มีอำนาจเชิญผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมได้ตามความเหมาะสม
๕. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

(นายวิชเชษฐ์ วิริยะพาหะ)
อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา :

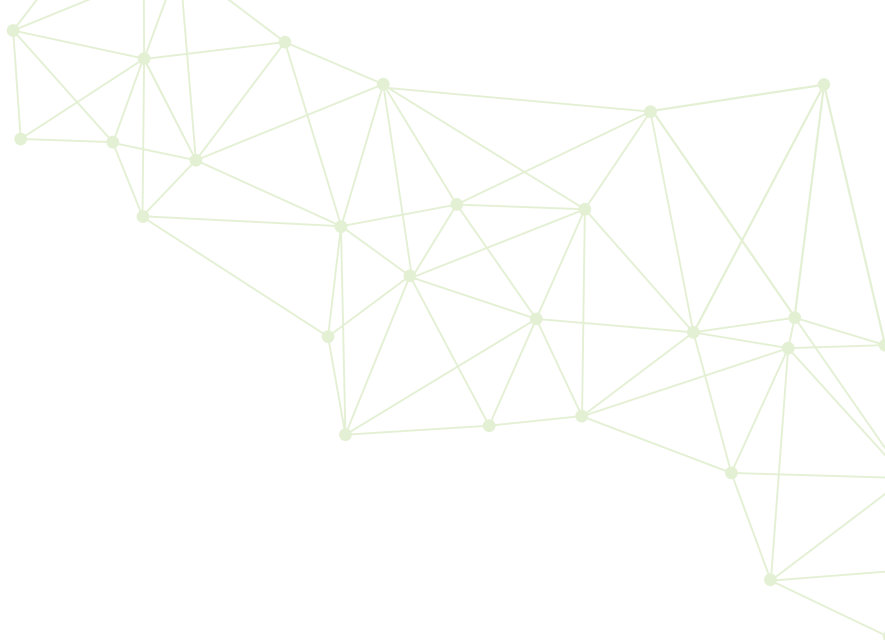
นายระพีภัทร์	จันทร์ศรีวงศ์	อธิบดีกรมวิชาการเกษตร
นายสุรเกียรติ์	ศรีกุล	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิตพืช
นายภัทษชญาน์	หมื่นแจ้ง	รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร
นายพงศ์ไท	ไทย์อิน	รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร
นางวิลาวัลย์	ไคร์ครวญ	รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร

ข้อมูล :

คณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช	กรมวิชาการเกษตร
คณะอนุกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช	กรมวิชาการเกษตร
คณะกรรมการวิจัยและพัฒนาสถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน	กรมวิชาการเกษตร
คณะกรรมการวิจัยและพัฒนาสถาบันวิจัยพืชสวน	กรมวิชาการเกษตร
ผู้อำนวยการกองแผนงานและวิชาการ	กรมวิชาการเกษตร

ประสานงาน รวบรวม และเรียบเรียง :

นางสาววิยวรรณ	บุญทัน	ผู้อำนวยการกลุ่มระบบวิจัย	กองแผนงานและวิชาการ
นางสรวงสรค์	ทาเวียง	กลุ่มระบบวิจัย	กองแผนงานและวิชาการ
นางสาวดนยา	คล้ายมาลา	กลุ่มระบบวิจัย	กองแผนงานและวิชาการ
นางสาวเบญจพร	ชำนาญ	กลุ่มระบบวิจัย	กองแผนงานและวิชาการ
นางสาวศิริพร	พุกหน้า	กลุ่มระบบวิจัย	กองแผนงานและวิชาการ

ที่อยู่ติดต่อ :

กลุ่มระบบวิจัย กองแผนงานและวิชาการ กรมวิชาการเกษตร

เลขที่ 50 ตึกกสิกรรม ชั้น 3 กรมวิชาการเกษตร

แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ : 0 2561 4671 โทรสาร. 0 2561 4674

E-mail : planningdoa@doa.in.th

พิมพ์ที่ :

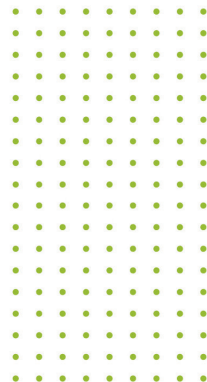
บริษัท นวัตกรรมจัดการพิมพ์ (ประเทศไทย) จำกัด

ที่อยู่ 202 ซอยเจริญกรุง 57 แขวงยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120

โทร: 0 2675 6062-7

พิมพ์ครั้งที่ 1 : จำนวน 1,000 เล่ม

ตุลาคม 2566

คู่มือคำแนะนำ การจัดทำเอกสาร

.....
ประกอบการเสนอขอรับรองพันธุ์
พันธุ์รับรอง พันธุ์แนะนำ
กรมวิชาการเกษตร

